

**IRREGULARITATS I VACIL·LACIONS EN EL
TRACTAMENT DE LES *EE* TÒNIQUES EN ALGUNES
POBLACIONS DE LA PLANA DE LA SELVA**

Sergi Dalemus Adroher

**TREBALL DE FINAL DE GRAU
EN LLENGUA I LITERATURA CATALANES**

Dirigit per Francesc Feliu

Universitat de Girona

Juny del 2021

Índex

1. Introducció.....	4
2. El tractament de les <i>ee</i> tòniques en català: un tema complex	6
2.1. L'evolució històrica regular de les <i>ee</i> tòniques.....	6
2.2. Perspectiva històrica del tractament d'aquest fenomen.....	8
2.3. La complexitat variacional: irregularitats segons el context, el territori i l'època	9
2.4. El parlar gironí: límits i ubicació dialectal.....	11
3. Treball de camp	17
3.1. Els objectius	17
3.2. Metodologia	17
3.3. Delimitació de la mostra.....	19
3.4. Anàlisi de resultats	19
3.4.1. Ē i AE > [é]	19
3.4.2. Ē, Ĩ, i OE > [é].....	22
3.4.3. Manlleus.....	28
3.4.4. Barbarismes.....	30
3.4.5. Unitat social entre les poblacions estudiades	32
4. Conclusions	34
Bibliografia.....	37
Annex I.....	39
Annex II.....	59

Agraïments

Aquesta plana està dedicada a totes aquelles persones que m'han ajudat, d'alguna manera o altra, en la confecció d'aquest treball. A la meva mare, per ser orelles tota ella; a la Lidia, per ser el meu conillet d'índies en els qüestionaris; a la colla, per les dosis d'autoestima; i als meus companys de la universitat, pels consells i les estones malauradament més virtuals que presencials.

També m'agradaria dedicar un paràgraf al meu tutor, en Francesc Feliu. Gràcies per la teva dedicació, per la confiança i, sobretot, gràcies per la sinceritat i la transparència que m'has mostrat aquest curs. Treballar així amb un professor ajuda a que tot vagi molt millor.

Finalment, no puc estar-me d'anomenar els informants d'aquest treball, tots coneguts d'alguna manera més o menys propera. Sense ells, potser aquest treball no tindria cap mena de sentit. Gràcies a l'Anna, la Ju i la Miri, amigues meves, i també les meves primeres informants. Gràcies també a les seves respectives mares i àvies. Gràcies a la família de l'Èlia, de l'Àngel i l'Esther, d'en Guillem, d'en Joan i d'en Pere.

No puc acabar aquesta pàgina sense tenir un record per la meva àvia, la Llúcia, que va morir el dissabte 22 de maig d'aquest mateix 2021. Vas ser i seràs llum, i m'hauria agradat que veiessis com el teu net per fi es graduava. Sé que ho veuràs.

1. Introducció

El tractament de les *ee* tòniques en català és un tema controvertit: molts especialistes, des de Pompeu Fabra fins a Joan Coromines s'han interessat en aquesta qüestió, sense acabar-ne de treure, del tot, l'aigua clara. Alguns filòlegs, com Antoni Maria Badia i Margarit o Francesc de Borja Moll, han intentat establir algunes regularitats a aquest fenomen, però les excepcions són tantes que aquestes posen en qüestió les seves lleis. Així doncs, el tractament fonètic de les *ee* tòniques en català és un tema inacabat, sobre el qual crec que encara s'han d'omplir nombrosos buits.

Aquest treball no pretén pas resoldre tots els temes que encara no s'hagin pogut tancar, però sí que es proposa d'aportar-hi visions i reflexions noves. La llengua oral és un producte social i històric en què, des de sempre, les relacions interpersonals, i especialment les familiars, han tingut una forta influència. Els estudis de referència sobre el tractament de les *ee* tòniques en català, del segle passat, no podien pas contemplar la influència que tindrien en la llengua, anys després, uns mitjans de comunicació massius, immersos en un món cada vegada més globalitzat. Aquest nou model social demana, en els estudis lingüístics, una transversalitat disciplinària que potser abans no era necessària. Estudiar els usos de la llengua actual vol dir, també, valorar tots els factors socials, emocionals i d'identitat que hi intervenen; uns factors que, lògicament, són diferents segons l'edat, la formació i el territori en què s'ha mogut el parlant. L'estudi que presentem s'emmarca sota aquesta visió de les llengües com un producte social, emocional i d'identitat, subjecte als canvis de paradigma social i generacional.

Conscients que no podem, en aquest treball, fer una anàlisi del tractament de totes les *ee* tòniques arreu dels territoris de parla catalana, ni tan sols arreu del bisbat de Girona, ens hem vist obligats a delimitar l'objecte d'estudi a una zona més concreta i no tractada, encara, com a unitat lingüística sòlida, això és algunes poblacions de la plana de la Selva. També hem limitat l'anàlisi a aquelles paraules suspectes d'haver tingut una evolució irregular o amb les quals es produeixin vacil·lacions bé sigui en un mateix parlant o en parlants diversos.

L'objectiu principal que plantejem assolir amb aquesta recerca és observar si les vacil·lacions o les irregularitats respecte les *ee* tòniques estan relacionades amb l'edat, les localitats i el nucli familiar dels parlants, així com amb l'ús diari i quotidià dels mots. A més, també ens proposem d'observar si el canvi lingüístic generacional té

efecte en el tractament d'aquestes vocals, i quin paper hi juga, en tot plegat, la globalització de les societats del segle XXI i el conseqüent procés d'estandardització de les llengües.

Per poder traçar els resultats obtinguts a partir d'aquesta recerca, creiem que és necessari fer abans un apunt de context gramatical i filològic. Com hem afirmat anteriorment, les llengües són, essencialment, un producte històric i, per aquest motiu, la llengua actual s'explica, també, a partir de la seva història i de l'evolució interna que ha patit. És per això que el primer capítol d'aquest treball és de caràcter teòric i vol exposar el fenomen des del punt de vista de la gramàtica històrica, observant-ne les regularitats i, alhora, els problemes que se'n deriven. Sobre aquest primer capítol teòric es basarà el treball de camp que ocuparà la segona part d'aquest estudi, que se centrarà en els punts especialment problemàtics i que analitzarà aquesta qüestió, també, des del punt de vista de l'evolució de la llengua. Els resultats de la recerca s'obtindran a partir d'uns qüestionaris —del quals se n'inclouen els resultats, en l'annex I, i el model, en l'annex II— realitzats a parlants de tres franges d'edat i de tres localitats diferents.

2. El tractament de les ee tòniques en català: un tema complex

El tractament de les *ee* tòniques en català és un dels fenòmens més originals de les llengües romàniques. Aquestes vocals no solament no han evolucionat com era previsible, sinó que ho han fet seguint camins contraris: el so [é] del llatí vulgar ha acabat donant [é̃], i el que corresponia a [é̃] ha produït [é], això sí, amb algunes excepcions que comentarem més endavant. És un procés excepcional, com exposa Joseph Gulsoy (1993:67), perquè no ha alterat les *oo* en català, a diferència del que s'esdevé, per exemple, a molts parlars de Còrsega, en què el procés afecta totes dues vocals.

Aquest fenomen ha estat tema d'investigació i de discussió al llarg dels, pràcticament, cent anys que ens precedeixen. Malgrat tot, sembla que no hi ha un consens generalitzat respecte a algunes formes diatòpicament i diacrònicament diverses. Hi ha autors, com Antoni Maria Badia i Margarit (1981: 123-128, 130-140) i Francesc de Borja Moll (1991: 71-76), que han buscat regularitats fonètiques a aquestes formes. Altres autors, però, com Joan Coromines (1971: 248-250), les han considerat pures excepcions individuals.

Notem, doncs, com l'evolució i l'actual tractament de les *ee* tòniques no deixa de ser problemàtic, especialment en algunes formes dialectals, que són, encara avui, una incògnita per resoldre.

2.1. L'evolució històrica regular de les ee tòniques

El vocalisme del llatí clàssic es caracteritzava per la seva quantitat vocàlica, és a dir, hi havia vocals breus i vocals llargues. Amb el pas del llatí clàssic al llatí vulgar, el vocalisme va perdre aquesta característica quantitativa i va adoptar un sistema qualitatiu, amb diferents graus d'obertura sobretot en les *ee* i les *oo*, de manera que el timbre vocàlic, en aquests sons, esdevé, a partir d'aquesta època, un tret fonològic distintiu, que encara es manté en el català actual.

Des del punt de vista de l'evolució de la llengua, la Ē i el diftong AE del llatí clàssic van donar /ɛ/ en el llatí vulgar. Aquesta /ɛ/ ha evolucionat, generalment, en dos sentits diferents (Batlle, Martí i Castell, Moran, Rabella, 2016, p. 29-42):

1. [é] en els contextos següents:

- a) Davant [Á], com ASTĚLLA > *estella*, CASTĚLLU > *castell*, VITĚLLU > *vedell*.
- b) Davant [w], com a BRĚVE > *breu*, DĚU > *deu*, MATTAEU > *Mateu*, *NĚVE (<NIVE ll.cl.) > *neu*.
- c) Davant velar, com a CAECU > *cec*, DIE-MĚRC(U)RIS > *dimecres*, ĚQUA > *egua* > *euga*.
- d) Davant labial: FĚBRE > *febre*, LĚPORE > *llebre*, NĚPTA > *neta*.
- e) Davant [s]: DE-EX-PRĚSSU > *després*, PRĚSSA > *pressa*, VĚSPĚRU > *vespre*.
- f) Davant [r] i [r] > TR: ĚRAT > *era*, HĚRBA > *herba*, PĚRSĪCU > *préssec*, PĚTRA > *pedra*.
- g) Davant nasal + consonant: CĚNTU > *cent*, DECĚMBER > *desembre*, SĚMPER > *sempre*, TĚMPUS > *temps*.
- h) Davant [n] + vocals en veus planes del ll. vg.: BĚNE > *bé*, GĚNUS > *gens*, TĚNET > *té*.
- i) Davant certs grups llatins de consonants oclusives: HERĚT(I)CU > *heretge*, MĚD(I)CU > *metge*.

2. [ʼɛ] en els contextos següents:

- a) Davant [l]: CAELU > *cel*, MĚL > *mel*, PĚLĀGU > *pèlec*.
- b) Davant [r]: FĚRRU > *ferro*, SĚRRA > *serra*, TĚRRA < *terra*.
- c) Davant r + consonant no labial: CĚRTU > *cert*, HIBĚRNU > *hivern*, PĚRDERE > *perdre*.
- d) Davant u (< -D-, -TY-, -CE-, -CI-): DĚCE > *deu*, PĚDE > *peu*, PRĚTIU > *preu*.
- e) Davant el grup romànic N'R: DIE-VEN(E)RIS > *divenres* > *divendres*, GĚNĚRU > *genre* > *gendre*, TĚNĚRU > *tendre*.

Són excepcions els mots SĚPTE > *set* — que hauria de seguir l'evolució -PT- > [é], com a NĚPTU > *net*.

Pel que fa a la Ě, Ī, i el diftong OE del llatí clàssic, aquests van donar /é/ en llatí vulgar, i aquesta /é/ ha evolucionat de manera diferent segons la variant dialectal:

Variante dialectal	Resultat de l'evolució	PLĚNE > <i>ple</i>
Català oriental: central	[é] > [é]	[plé]
Català oriental: balear	[é] (> [é])	[plé]
Català occidental	[é]	[plé]
Alguerès	([é] >) [é]	[pré]
Rossellonès	[é] i [é] > <i>é</i> mitja	plé

(Batlle, Martí i Castell, Moran, Rabella, 2016, p. 36)

Observem que, bàsicament, el català occidental ha recuperat el so [é] del llatí vulgar mentre que el català oriental ha seguit l'evolució /e/ > [é] (i, finalment, > [é] en català central). Ens centrarem només en l'evolució del català central, que serà el que estudiarem en el segon bloc d'aquest treball.

Pel que fa a les evolucions de Ē, Ī, i OE > [é] > [é] en català central, trobem que hi ha nombroses vacil·lacions, que analitzarem més endavant. No obstant això, les formes que tenen una extensió força general són, bàsicament, les següents:

- a) Els demostratius ACCU- ĪSTU > *aquest*, ACCU- ĪLLU > *aquell*.
- b) Els mots CĪNERE > *cendra* i VĪRGINE > *verge*.
- c) El mot VĪRĪDE > *verd*.
- d) Els mots CANDĒLA > *candela*, PĪLU > *pèl*, VĒLU > *vel*.

2.2. Perspectiva històrica del tractament d'aquest fenomen

Com explica Philip D. Rasico (2006: 71-77), no és fins a finals del segle XIX que es comencen a realitzar estudis al voltant de les *ee* tòniques en català. Knud Olai Brekke (1888) va ser el primer a afirmar que existia el fonema tònic [é] en català central i valencià medieval, que provenia del fonema /e/ del llatí vulgar i que va evolucionar cap a les *ee* del català actual. Anys més tard, Pompeu Fabra (1906) sostenia que, en el fonema /e/, es va produir una diftongació espontània que acabà donant, com a resultat, [é] en català modern, fruit del següent procés: /e/ > [ey] > [ɛy] > [e]. Pierre Fouché (1925) i Antoni Griera (1931) també afirmaven que /e/ evolucionà de manera espontània cap a [é], però discrepaven del procés pel qual l'evolució arribava al fonema actual —el primer proposava l'evolució /e/ > [ee] > [ɛe] > [ɛɛ] > [ɛ], i el segon defensava /e/ > [ə] > [ey] > [ɛ].

D'altra banda, Meyer-Lübke (1925) explicava el fenomen a partir del canvi en tres fonemes. En primer lloc, /e/ va donar /ə/ a tot el territori abans de la Reconquesta. Posteriorment, aquesta /ə/ va donar /e/ en valencià i alguerès, per la influència respectiva dels parlars mossàrabs i el sard; alhora que /ə/ començava a obrir-se a /ɛ/, i la /ɛ/ ja existent es convertia en /e/ per evitar confusions.

Heinrich Kuen (1932), en una publicació sobre el dialecte català de l'Alguer, afirma que hi hagué un desplaçament horitzontal de la /e/ cap a /ə/ en català oriental, i que aquest procés va esdevenir-se abans del canvi de /ɛ/ en [e] en el mateix dialecte. A més, en aquest estudi, refusa la tesi de Meyer-Lübke que afirmava que /e/ va donar /ə/ a tot el territori. Segons Kuen, la /e/ es va mantenir /e/ a València i a tota la Catalunya occidental, i, en canvi, sí que coincideix amb Meyer-Lübke amb el fet que /ə/ donés /e/ en alguerès per influència del sard.

Vint anys més tard, Helmut Lüdtke (1956) considera que /e/ va evolucionar cap a [ə] per una pressió exercida pel diftong [ay], que tendia a tancar-se en [e]. Com a conseqüència, aquesta [ə] va pressionar [ɛ], que va fer que es tanqués en [e]. Resumidament, Lüdtke estableix les següents evolucions fonètiques: $\varepsilon > ay > e$, i $e > ə > \varepsilon$. D'altra banda, Emilio Alarcos Llorach (1960) afirma que hi hagué un desplaçament simultani de [ay] i /ɛ/ a [e], que provocà, alhora, que /e/ passés a [ə], de manera que aquesta [ə] va acabar ocupant el lloc de la primera /ɛ/.

Finalment, Joseph Gulsoy (1993) apunta que, al segle XIII, el català tenia tres elements tònicos que expliquen part de l'actual sistema vocàlic del català: [ɛ], [é] i [é]. [é] va evolucionar cap a [é] influïda per la interacció de [ə] tònica i [ə] àtona, i alhora per evitar la confluència d'aquesta [é] amb la [e] del tipus TĒMPUS > *temps*. Aquesta [é] va evolucionar, de manera espontània, cap a [é], «per la manca de rendiment funcional de l'oposició ə tònica / é» (Veny, 1978, citat per Batlle, Martí i Castell, Moran, Rabella, 2016). Tot això es degué produir, segurament, a la segona meitat del segle XIV, en un moment posterior a la colonització de l'Alguer.

2.3. La complexitat variacional: irregularitats segons el context, el territori i l'època

El tractament de les *ee* en català és un tema complex, precisament, per les seves irregularitats. Si bé és cert que les evolucions de Ē i AE del llatí clàssic han donat formes generalment regulars en el català oriental modern —no, en canvi, en les variants

occidentals, que no estudiarem en aquest treball—, en les de Ē, Ī, i OE, les formes són generalment irregulars.

En primer lloc, pel que fa al grup Ĕ i AE del llatí clàssic > [é] en llatí vulgar, els mots en els quals es produeixen vacil·lacions són molt pocs:

- a) ĔST > *és*.
- b) ĔRRAT > *erra*
- c) HĔDĔRA > *heura*
- d) TĔPĪ(D)U > *tebi* i TĔPĪ(D)A > *tèbea* > *tèbia*.

Aquests mots se solen pronunciar [é] arreu del territori —com esperaríem segons les evolucions proposades a (2.1.)—, però, localment, també trobem pronúncies amb [é].

A més de les solucions descrites de caràcter general, hi ha sovint solucions particulars a alguns mots que s'estenen per algunes localitats o àrees més o menys àmplies; per exemple, per a les formes *és*, *heura* i *neula*, hi ha solucions amb [é] més o menys escampades arreu del domini. En noms com Begues o Berga, que es pronuncien amb [e] en aquestes localitats, és molt estesa la pronúncia amb [é] fora d'aquests llocs.

(Batlle, Martí i Castell, Moran, Rabella, 2016, p. 32)

En segon lloc, els mots que provenen de Ē, Ī, i OE del llatí clàssic compten amb nombroses vacil·lacions arreu del territori. Observem-ne alguns exemples que donen, generalment, [é]:

- a) ĪNTER > *entre*. Presenta una solució regular amb [é] arreu, però [é] a Barcelona.
- b) BĔSTIA > *bèstia*. Es pronuncia [é] en català occidental i valencià, però [é] i fins i tot [i] en català antic i dialectal per la metafonia de la *i* subsegüent.
- c) ECCLĒSIA > *església*. En català central hi ha vacil·lació entre [é] i [é]. Segons Fabra, esperaríem [é] quan hi ha *i* posttònica interna, però a l'Empordà i a totes les comarques del bisbat de Girona es pronuncia [é].
- d) MĔNSE > *mes*. Es pronuncia [é] arreu, però en diverses localitats del català central i septentrional també presenta [é].
- e) CUM-ĪNITIARE > *començar*. Presenta [é] en les formes rizotòniques, però [é] a l'àrea de Girona.
- f) RĔMU > *rem*. Tant el mot *rem* com el verb *remar* —aquest, en les seves formes rizotòniques— presenten generalment [é], però també [é] a Barcelona i rodalia.

Pel que fa a les formes que han donat, generalment, [é], Moll (1991) i Badia (1981), en les seves gramàtiques històriques, asseguren que es produeix aquest so en els següents contextos:

- a) Després del so [ʒ]: GĪBBU > *gep*, GINGĪBER > *gingebre*.
- b) Abans de [j]: LĒGE > *lleï*, RĒGE > *rei*.
- c) Quan va seguida de N + consonant palatal o velar: DIE-DOMĪNĪCU > *diumenge*, LĪNGUA > *llengua*.
- d) Quan està situada entre dues palatals: LĪGNA > *llenya*, SKĪLLA > *esquella*.

Observem la importància dels sons palatals a l'hora de tancar les *ee* tòniques, però aquests sons no sempre actuen d'aquesta manera, ja que, com observa Coromines (1971: 250), els exemples proposats per Moll i Badia com a resultat de l'aplicació d'unes normes fonètiques concretes estan contradits per altres exemples que tenen el mateix context fonètic:

Contra gép hi ha gèc. [...] Contra réi i lléi (però rèi i llèi al bisbat de Girona) hi ha remèi. Contra esquélla, estrélla i éll (però a Girona tots amb è) hi ha orèlla, ventrèll, rovell i cèlla pertot: en aquells, com en graella, entra en joc la influència d'un sufix. Contra lléngua (giron. llènga) hi ha llènca, pènca, arrènca, orènga i el sufix -ènca. El cas d'ell i el del dialectal ès (est té vocal breu en llatí) —propi del bisbat de Girona i també del Penedès— s'han d'explicar per ús proclític.

Coromines (1971:250)

Aquests exemples són els que fan especialment complex l'estudi de les *ee* tòniques en alguns parlars de la llengua catalana. Coincidim amb Coromines en què aquests mots no obeeixen a cap regla fonètica general i que, alhora, estan localment estesos de manera tan diversa que fa difícil establir-ne els límits geogràfics.

2.4. El parlar gironí: límits i ubicació dialectal

Delimitar el parlar gironí és una tasca complicada, ja que, des d'un punt de vista dialectològic, té una influència important del barceloní i el seu tret més distintiu —com podria ser el parlar salat— està restringit en unes zones molt locals. Els estudiosos de la dialectologia catalana han inclòs, en certa manera, el parlar de la zona de Girona com un barceloní que s'ha estès per aquestes zones pel seu potencial polític i cultural.

Milà i Fontanals (1861: 462-464) va ser el primer en establir una diferenciació entre el català occidental i el català oriental, distingits cada un pel seu vocalisme àton. Badia, a la seva *Gramàtica històrica catalana* (1981: 60), descriu els subdialectes del català oriental central, incloent al parlar «salat» la costa de l'Empordà i de la Selva, alhora que reconeix que es fa difícil delimitar el parlar barceloní per la influència que té sobre els altres dialectes. Veny (1978) inclou també en el barceloní bona part del territori corresponent al català central, deixant com a isoglossa parlars com el salat. Així mateix, Alegre (1991: 109) considera que es fa difícil delimitar l'àrea que ocupa el barceloní, però en la seva caracterització fonètica, en destaca «l'alternança en el grau d'obertura de les vocals mitjanes *e/ε* i *ɔ/o*», fet que dona dobles solucions a mots com *llengua* —pronunciats tant amb [é] com amb [é] en algunes zones properes a Barcelona però també a Girona.

Com hem observat en el capítol anterior, Coromines (1997: 250) fa referència al bisbat de Girona com a delimitació territorial per explicar certs fenòmens fonètics —en aquest cas, l'ús de [é] o [é]— que no coincideixen en la totalitat d'aquell «català central» o «barceloní» al qual havien fet referència els autors citats anteriorment.

Aquest punt de vista ens serveix per explicar de quina manera arribava la llengua a les poblacions que formaven part de cada un dels bisbats catalans. Rasico (2006: 60) afirma que «a l'Edat mitjana les esglésies i els monestirs de Catalunya constituïen centres importants d'estudi i, a més, eren responsables de la transmissió de la cultura occidental així com de l'oriental». Hem de suposar que amb aquesta transmissió cultural es deuria produir, també, una transmissió del model de llengua —escrita i parlada— que es feia servir en aquests centres. Les parròquies deuriem actuar de manera considerable en aquesta exportació lingüística, ja que els capellans sortints d'aquestes esglésies i monestirs transmetien un model de llengua en concret als habitants de les diferents poblacions que pertanyien al bisbat.

Per tant, si bé els límits dialectals serveixen per diferenciar, a grans trets, els diversos parlars, creiem que els límits de bisbat poden ser més útils a l'hora de descriure la llengua d'un territori molt concret, ja que les delimitacions diocesanes són molt antigues, coincideixen generalment amb els límits dels antics comtats a la Catalunya Vella, i van suposar no sols una unitat administrativa, sinó que també, amb el temps, han acabat implicant una unitat educativa i cultural.

Actualment, el bisbat de Girona agrupa les comarques de l'Alt i el Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, una part de la Selva, el nord del

Maresme i algunes parròquies del Ripollès. Es divideix en tretze arxiprestats, un dels quals és el de la Selva, que agrupa les parròquies de diferents localitats de la comarca del Gironès —Campllong, Cassà de la Selva, Llagostera, Llambilles, Quart i Sant Andreu Salou— i de la Selva —Caldes de Malavella i Riudellots de la Selva.

Arxiprestat de la Selva.¹

Aquesta agrupació de parròquies en l'arxiprestat de la Selva —territori que estudiarem en aquest treball— ens fa pensar que entre aquestes poblacions hi ha d'haver, també, una unitat lingüística. D'una banda, la distribució, cap aquests pobles, de capellans formats en el bisbat de Girona, i, de l'altra, la celebració d'aplecs i altres activitats populars que agrupaven sovint parlants de localitats veïnes ha d'haver tingut, per força, una incidència important en la llengua.

La Selva ha estat una unitat administrativa molt diversa, amb algunes poblacions que s'hi han anat incorporant i, posteriorment, emancipant. D'aquesta manera, l'assoliment d'una identitat comarcal selvatana, amb la totalitat de les poblacions que en formen part, ha estat, si és que ha existit mai, una cosa ben recent.

L'ardiaconat [de la Selva] comprenia, per la costa, des d'Arenys de Mar fins a Sant Feliu de Guíxols; per la depressió prelitoral anava de Breda a les portes de Girona (Salt i Santa Eugènia), i cap a l'interior arribava a Arbúcies i Santa Coloma. És clar que la funcionalitat real d'aquesta demarcació devia ser escassa i progressivament poc significativa, alhora que tampoc va potenciar la formació d'una capitalitat diferenciada de la seu episcopal.

Burgueño (2002: 50)

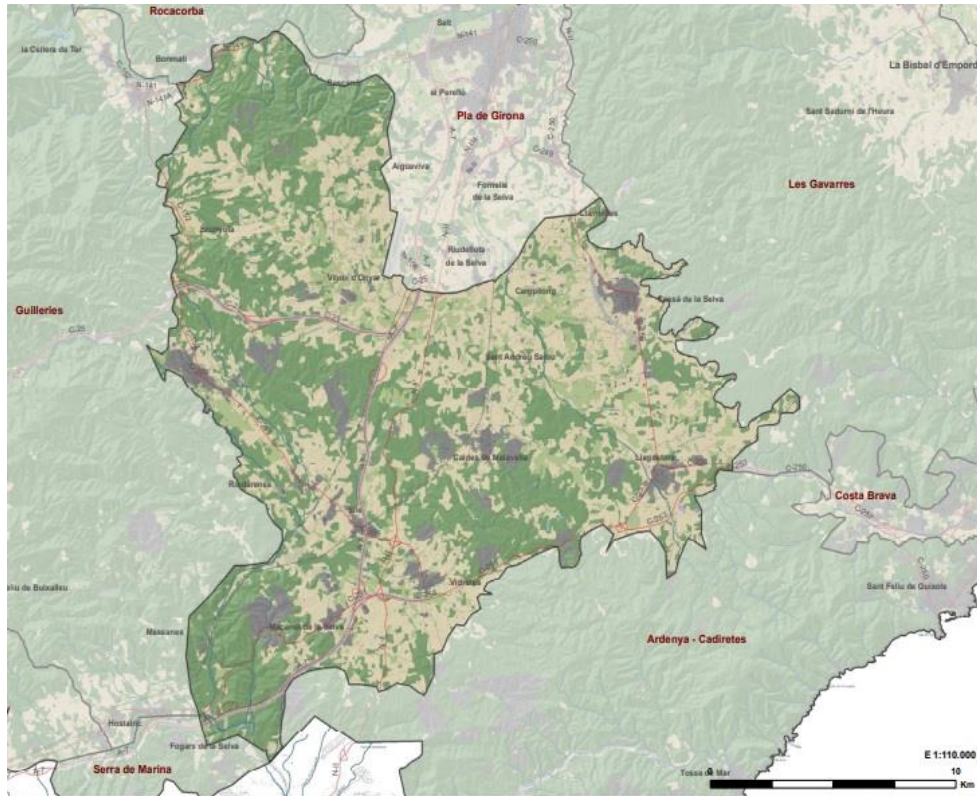
¹ Bisbat de Girona. [Consulta: 3 de gener de 2021].
<http://www.bisbatgirona.cat/ca/parroquies.html?parroquia=null&arxiprestat=7156&municipi=> [consultat el 3 de gener de 2021].

La diversitat administrativa entre les comarques de la Selva i el Gironès no té per què correspondre a una diversitat, també, lingüística. L'Observatori del Paisatge, un centre d'estudi i seguiment de l'evolució dels paisatges a Catalunya, va crear el que han anomenat «catàlegs del paisatge», que «ens permeten conèixer com és el nostre paisatge i quins valors té, quins factors expliquen que tinguem un determinat tipus de paisatge i no un altre, com evoluciona el nostre paisatge en funció de les actuals dinàmiques econòmiques, socials i ambientals i, finalment, defineixen quin tipus de paisatge volem i com podem assolir-lo»². Els criteris que s'han seguit a l'hora de confeccionar aquests catàlegs parteixen de la premissa que el paisatge es concep alhora com una realitat física i com la representació que ens en fem. Per tant, aquests catàlegs són el resultat de «factors naturals (com el relleu, la hidrologia, la flora o la fauna) i humans (com les activitats econòmiques o el patrimoni històric)»³. Podem relacionar aquest criteri d'interpretació del territori que usa l'Observatori del Paisatge amb els factors que Veny (1986: 33) considera importants en la diversificació d'un domini lingüístic: factors geogràfics, històrics, socials i interns.

Un d'aquests catàlegs proposats per l'Observatori del Paisatge, i que ens interessa per l'estudi que proposem, correspon a la plana de la Selva, que abraça poblacions tant de la comarca de la Selva com del Gironès. La unitat inclou, parcialment o íntegrament, els següents municipis: Aiguaviva, Anglès, Bescanó, Brunyola, Caldes de Malavella, Campllong, Cassà de la Selva, Fogars de la Selva, Llagostera, Llambilles, Maçanet de la Selva, Massanes, Riudarenes, Riudellots de la Selva, Sant Andreu Salou, Sant Gregori, Sant Julià de Llor i Bonmatí, Santa Coloma de Farners, Sils, Vidreres, Vilablareix i Vilobí d'Onyar.

² Observatori del Paisatge. [Consulta: 3 de gener de 2021].
http://www.catpaisatge.net/cat/catalegs_documentacio.php

³ Observatori del Paisatge. [Consulta el 3 de gener de 2021].
http://www.catpaisatge.net/cat/catalegs_doc_criteris.php

Plana de la Selva⁴

Les poblacions de la Selva frontereres amb l'actual comarca del Gironès han tingut, com a mínim durant els darrers setanta anys, més relacions comercials i administratives amb poblacions properes del Gironès que amb poblacions de la mateixa comarca de la Selva. (Castañer, Ribas, Salamaña: 1990, p. 39). Actualment es pot constatar que les relacions socials i culturals també apunten en aquesta direcció, intuïm que sobretot durant els darrers trenta anys. Per exemple, els estudiants de Caldes de Malavella —comarca de la Selva— cursen el batxillerat a Llagostera o Cassà de la Selva (Batlle: 2009), que pertanyen administrativament al Gironès, i, per tant, els habitants menors de trenta anys d'aquesta població s'han adherit a grups socials formats per persones de poblacions de la Selva i del Gironès.

Tots aquests indicis ens fan pensar que molts habitants actuals de la comarca de la Selva no tenen un sentiment fort d'unitat social i cultural envers la totalitat de la seva comarca. Històricament, la comarca de la Selva ha estat molt diversa, i les relacions socials no s'han produït entre totes les poblacions de la comarca, sinó entre petits nuclis

⁴ Catàleg de paisatge de les Comarques Gironines. Unitat de paisatge 18: Plana de la Selva. Observatori del Paisatge. [Consulta: 3 de gener de 2021].
http://www.catpaisatge.net/fitxers/catalegs/CG/Memoria2/Unitats/M2_U18.pdf

de poblacions. És per aquest motiu que, si considerem que la caracterització de la parla és un fet històric de llarga durada, pot ser-nos útil la referència d'aquest concepte geogràfic, humà i alhora físic que proposa l'Observatori del Paisatge, ja que, com hem observat, malgrat la notable continuïtat amb el contigu Pla de Girona, aquesta suposada unitat pot haver tingut efecte en la consciència identitària —i, per tant, també lingüística— dels parlants d'aquests territoris.

En definitiva, en aquest estudi restringirem el «parlar gironí» a les poblacions proposades per l'Observatori del Paisatge, seguint els criteris geogràfics, històrics, socials i culturals que hem esmentat anteriorment. Creiem que, malgrat no haver disposat mai d'una unitat administrativa total, aquestes poblacions mantenen un cert vincle cultural, emocional i, en conseqüència, lingüístic.

3. Treball de camp

3.1. Els objectius

Amb la realització d'aquest estudi ens proposem analitzar, des d'una perspectiva sincrònica, així com diatòpica, el tractament d'algunes de les *ee* tòniques en el català de zona assenyalada. Obtindrem també una perspectiva diacrònica gràcies a la metodologia utilitzada en les entrevistes, que ens permetrà veure l'evolució del fenomen analitzat en els darrers 80 anys i que ens permetrà analitzar, també, l'afectació que ha pogut tenir, en tot plegat, la globalització o la massificació dels mitjans de comunicació i les xarxes socials. Tanmateix, aquest no deixa de ser un estudi sincrònic i diatòpic, ja que centrem la recerca en un moment determinat de la història de la llengua —els darrers vuitanta anys— i en algunes poblacions de la Selva i el Gironès.

L'objectiu principal que ens proposem amb aquesta investigació és observar si es produeixen vacil·lacions o formes irregulars en aquestes zones. A més, els qüestionaris ens permetran analitzar quina és l'evolució generacional d'aquest fenomen, i si en els parlants més joves el nombre de vacil·lacions augmenta o disminueix respecte dels seus avis. També ens proposem d'observar quins mecanismes utilitzen els parlants per adaptar, fonèticament, les *ee* tòniques en neologismes, manlleus o barbarismes. Finalment, es pretén comprendre l'impacte de l'alfabetització, la globalització i la massificació dels mitjans de comunicació i de les xarxes socials en aquest fenomen.

3.2. Metodologia

La recerca es formalitzarà en qüestionaris a parlants de tres franges d'edat diferents. La primera, a partir de 70 anys; la segona, d'entre 35 i 70 anys; i la tercera, d'entre 20 i 35 anys. L'objectiu d'aquesta divisió per edats és el de poder analitzar el tractament de les *ee* tòniques des del punt de vista de l'evolució de la llengua, partint d'uns informants que, d'una banda, probablement no han rebut de manera plena l'educació universal obligatòria —els de més de 70 anys—, i de l'altra, uns informants que no solament sí que l'han rebuda, sinó que també han crescut —i, per tant, han desenvolupat la seva gramàtica interna— envoltats de les xarxes socials i d'uns mitjans de comunicació massius.

Creiem que les entrevistes han de tenir dues particularitats. La primera, els informants han de tenir la relació de parentesc avi/a – fill/a – net/a en les seves respectives franges. És a dir, l'informant 1 de la primera franja ha de ser avi i progenitor

respectivament dels informants 1 de la segona i tercera franja. La segona particularitat és que els informants d'una mateixa família han d'haver nascut i crescut en la població en la qual viuen actualment. Això ens permetrà observar, d'una banda, aquella llengua estrictament materna, que és transmesa familiarment i, de l'altra, la llengua local, que, encara que aquesta no estigui lliure d'interferències exteriors, manté unes característiques pròpies que l'arrelen al territori i a la transmissió familiar en concret.

Pel que fa al contingut de les entrevistes, es mostraran, als informants, unes imatges que correspondran als mots que s'analitzaran posteriorment, i que s'inclouen en l'annex II. Aquests informants hauran de pronunciar, el més ràpid possible, la paraula a què es refereix la imatge. Llavors, se'ls mostrarà de nou cada imatge i se'ls demanarà que facin una frase amb cada mot. Finalment, es demanarà a l'informant que torni a pronunciar aquelles paraules que recordi que hagin sortit anteriorment a les imatges. Tot això acabarà comportant la pronunciació d'uns mateixos mots fins a tres vegades, fet que ens permetrà observar si hi ha irregularitats segons el context lingüístic —a l'hora de pronunciar la paraula sola o amb una frase— o, fins i tot, extralingüístic —ja que, a l'hora de recordar quines paraules s'han pronunciat anteriorment, l'informant desviarà l'atenció cap a la memòria i, per tant, la llengua sortirà d'una manera més espontània.

Un dels problemes que pot aparèixer en la realització dels qüestionaris és l'obtenció de mostres que no corresponguin exactament a la llengua espontània —i per tant, la llengua interna i natural— dels informants. Per erradicar aquest possible problema, abans de realitzar els qüestionaris, s'explicarà als informants que l'estudi en el qual participen pretén investigar el temps que transcorre entre que el cervell processa una imatge i la transforma en paraules, i si l'edat incideix en aquest procediment. Amb aquesta informació falsa es pretén aconseguir que l'informant se centri a pronunciar els mots el més ràpid possible, sense posar tanta atenció en la producció dels sons, de manera que s'obtindrà com a resultat una llengua molt poc meditada i, per tant, molt més espontània.

Les entrevistes s'estructuraran en dos blocs que l'informant desconixerà. El primer bloc estarà format per aquells mots que han seguit una evolució des de l'ètim llatí i que són susceptibles de ser pronunciat de manera diversa; i el segon bloc estarà dedicat a aquelles paraules provinents d'altres llengües, és a dir, manlleus i barbarismes. Aquest darrer bloc ens permetrà observar quins mecanismes se segueixen a l'hora d'adoptar —i sovint, d'adaptar— noves formes a la llengua catalana.

Els mots que s'estudiaran a partir dels qüestionaris són, pel que fa al primer bloc, *heura, tebi, neula, teula, cérvol, rem, bèstia, església, rei, reis, llei, estrella, primavera, berena, Vicenç i Llorenç, abella, consell, cresta, llenya, rovell, orella, cella, llengua, Ter* i les formes verbals *treu, rema, pesca, menja i combrega, i*, pel que fa al segon, *paté, puré, estrès, *juerga i *despreci*.

3.3. Delimitació de la mostra

Per obtenir els resultats, es realitzaran els qüestionaris a tres famílies de les següents localitats: Caldes de Malavella, Llagostera⁵ i Cassà de la Selva. En total, s'entrevistaran nou informants de cada població —tres de cada franja d'edat— que correspondran a les tres famílies entrevistades.

Tots els informants han d'haver nascut i crescut a la població on resideixen actualment. Pel que fa als informants de la primera franja d'edat —de més de setanta anys— seran preferentment de sexe femení, ja que, en la seva joventut, les dones solien ocupar el rol de cuidar els fills i, per tant, els transmetien també la llengua. En el cas dels informants de la segona i tercera franges, no es tindrà en consideració el seu sexe, ja que creiem que és una dada irrellevant pel que ens ocupa.

3.4. Anàlisi de resultats

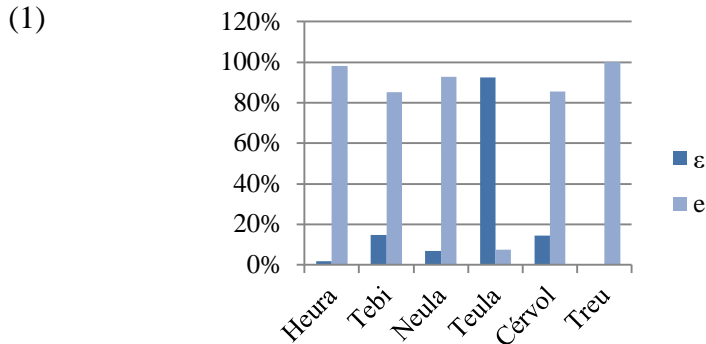
L'anàlisi de resultats es dividirà en les quatre agrupacions de paraules recollides als qüestionaris, que són, en primer lloc, les que provenen de l'evolució de Ě i AE (> [é]), les de Ē, Ī, i OE (> [é]), els manlleus i, en darrer terme, els barbarismes. Cada grup de mots s'analitzarà des d'una perspectiva generacional, diatòpica, familiar i personal. Finalment, hi haurà un capítol dedicat a avaluar la connectivitat i la relació social de les poblacions estudiades.

3.4.1. Ě i AE > [é]

Observem, en primer lloc, les evolucions de Ě i AE, que, seguint l'evolució regular, haurien d'haver donat [é]. En el cas dels mots *heura* (< HĚDĚRA), *tebi* (< TĚPIDUS), *neula* (< NEBŮLA), i *treu* (< *TRACĚRE) el resultat és l'esperat, encara que no amb valors absoluts. En canvi, *teula* (< TEGŮLA) ha donat, de forma majoritària, el resultat contrari a l'esperat i a *cérvol* (< CĚRVUS) hi ha un 15% dels informants que pronuncien el mot de

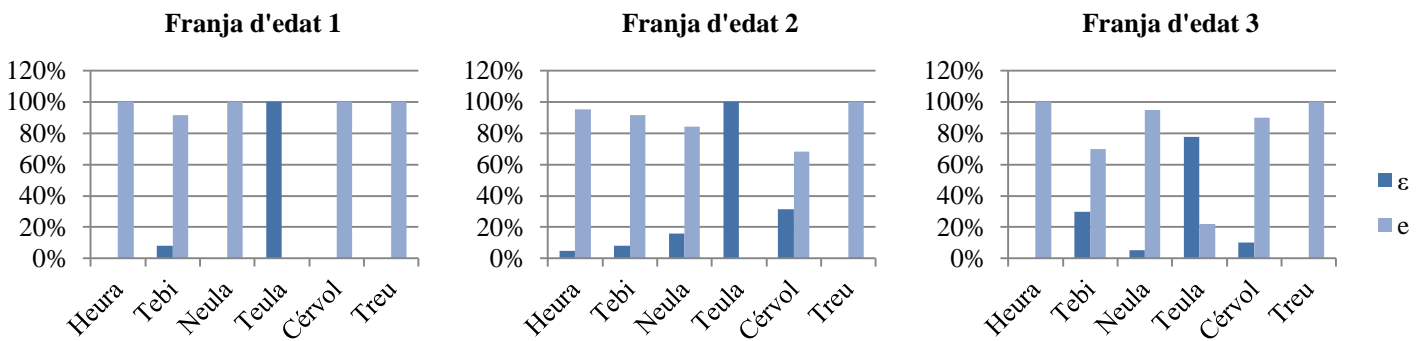
⁵ Finalment, només es van poder entrevistar dues famílies de Llagostera, és a dir, un total de sis informants.

manera contrària a l'esperada, és a dir, amb [é]. Aquesta taula (1) ens mostra que, tot i que la vacil·lació en aquests mots existeix, aquesta no es manifesta de manera exagerada.

Si analitzem aquests sis mots des d'un punt de vista generacional (2), observem que la vacil·lació va en augment sobretot a les formes *tebi*, *teula* i *cérvol*, ja les pronúncies que a la franja d'edat més gran eren minoritàries o inexistents —un cas de t[é]bi i cap cas de t[é]ula i c[é]rvol— passen a ser més freqüents a la franja d'edat més jove —tres casos de t[é]bi, quatre de t[é]ula i dos de c[é]rvol. Aquest fet no ocorre, en canvi, amb els mots *heura*, *neula* i la tercera persona del singular del verb *treure*, la pronúncia minoritària de les quals pateix un lleu augment a la segona franja d'edat, però queda atenuada a la tercera franja.

(2)

Dels mots de (1) que són més susceptibles de ser tractats de manera diversa —és a dir, *tebi*, *teula* i *cérvol*—, observem-ne la transmissió familiar a (3), que ens mostra en quina franja d'edat canvia la pronúncia de les *ee* tòniques en els mots assenyalats.

(3)

La transmissió familiar...						
	Heura	Tebi	Neula	Teula	Cérvol	Treu
...es compleix en totes tres franges d'edat	7	5	7	6	4	8
...es talla a la segona franja d'edat	1	1	1	0	3	0
...es talla a la tercera franja d'edat	0	2	0	2	1	0

La transmissió familiar es manté de manera clara en els mots *heura*, *neula* i, sobretot, *treu*, però aquest tractament igual de les *ee* tòniques es trenca en el mot *tebi*, i especialment, en *cérvol*, que es fragmenta, a la segona franja d'edat, en tres famílies enquestades. El cas de *teula* és similar a *tebi*, ja que, en dues famílies, la pronúncia de les *ee* tòniques pren un camí diferent a la tercera franja d'edat.

Pel que fa a les vacil·lacions en un mateix parlant, la taula de (4) ens mostra que aquestes són més aviat puntuals i que, per tant, no hi ha dubtes en la pronúncia d'aquests mots per un mateix parlant. No obstant això, el mot que més vacil·lacions provoca en un mateix parlant és *cérvol* —com s'observa, quatre informants han pronunciat les *ee* d'aquest mot de les dues maneres possibles. En aquest sentit, les franges d'edat no són un tret clarament diferenciador del fenomen, si bé observem que a la primera franja d'edat només hi trobem una vacil·lació, mentre que a la segona i tercera franges en trobem tres. Semblaria doncs que, com més jove és el parlant, més vacil·lacions produeix, ell mateix, en alguns mots —sobretot *neula* i *cérvol*.

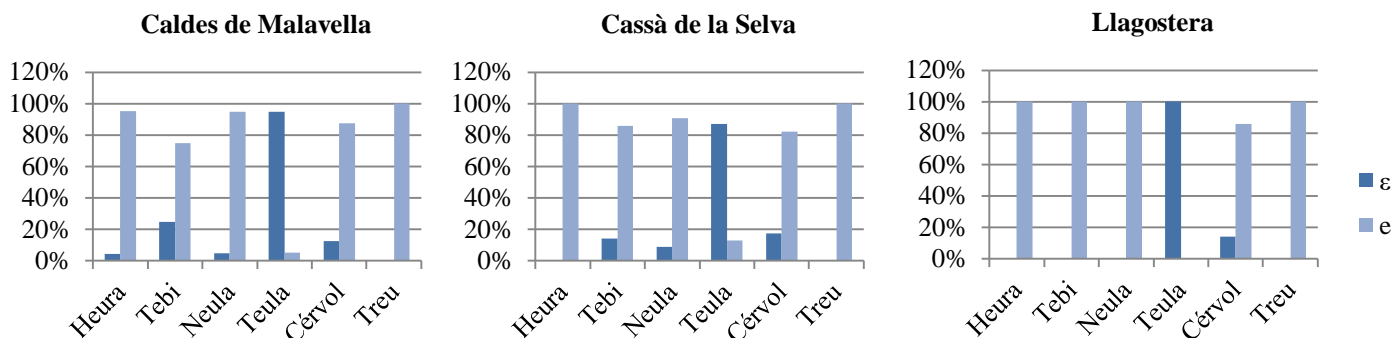
(4)

Casos de vacil·lacions en un mateix parlant						
	Heura	Tebi	Neula	Teula	Cérvol	Treu
Franja 1	0	1	0	0	0	0
Franja 2	0	0	1	0	2	0
Franja 3	0	0	1	0	2	0

Finalment, des d'un punt de vista diatòpic (5), observem que les vacil·lacions es produeixen indistintament arreu de les poblacions estudiades, i en menor mesura a Llagostera.⁶ Així mateix, la pronúncia majoritària d'aquests mots coincideix a totes tres localitats.

⁶ Cal recordar, però, que a Llagostera s'han recollit menys dades.

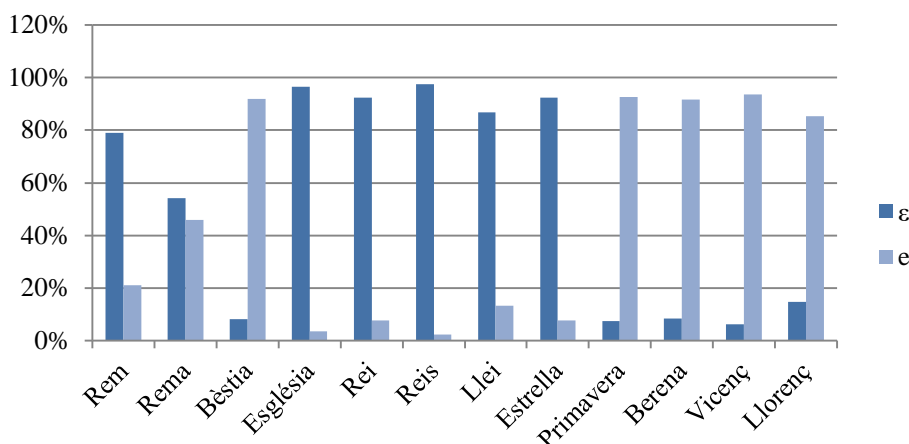
(5)

3.4.2. Ē, ĭ, i OE > [é]

Pel que fa a aquest grup de mots, d'una banda, començarem analitzant els que provenen de Ē. Aquests són *rem* i la forma verbal *rema* (< RĒMUS), *bèstia* (< BĒSTIA), *església* (< ECCLĒSIA), *rei(s)* (< RĒX, RĒGIS), *lleï* (< LĒX, LĒGIS), *estrella* (< STĒLLA), *primavera* (< PRIMA VĒRA), *berenar* (< MERĒNDARE), *Vicenç* (< VINCĒNTIUS) i *Llorenç* (< LAURĒNTIUS). Tots aquests mots haurien d'haver donat, seguint l'evolució regular, [é], havent passat abans, pels voltants del segle XIII, pel fonema [ǣ], com es comentava a l'apartat (2.1). Observem a (6) el recull total de pronúncies d'aquests mots:

(6)

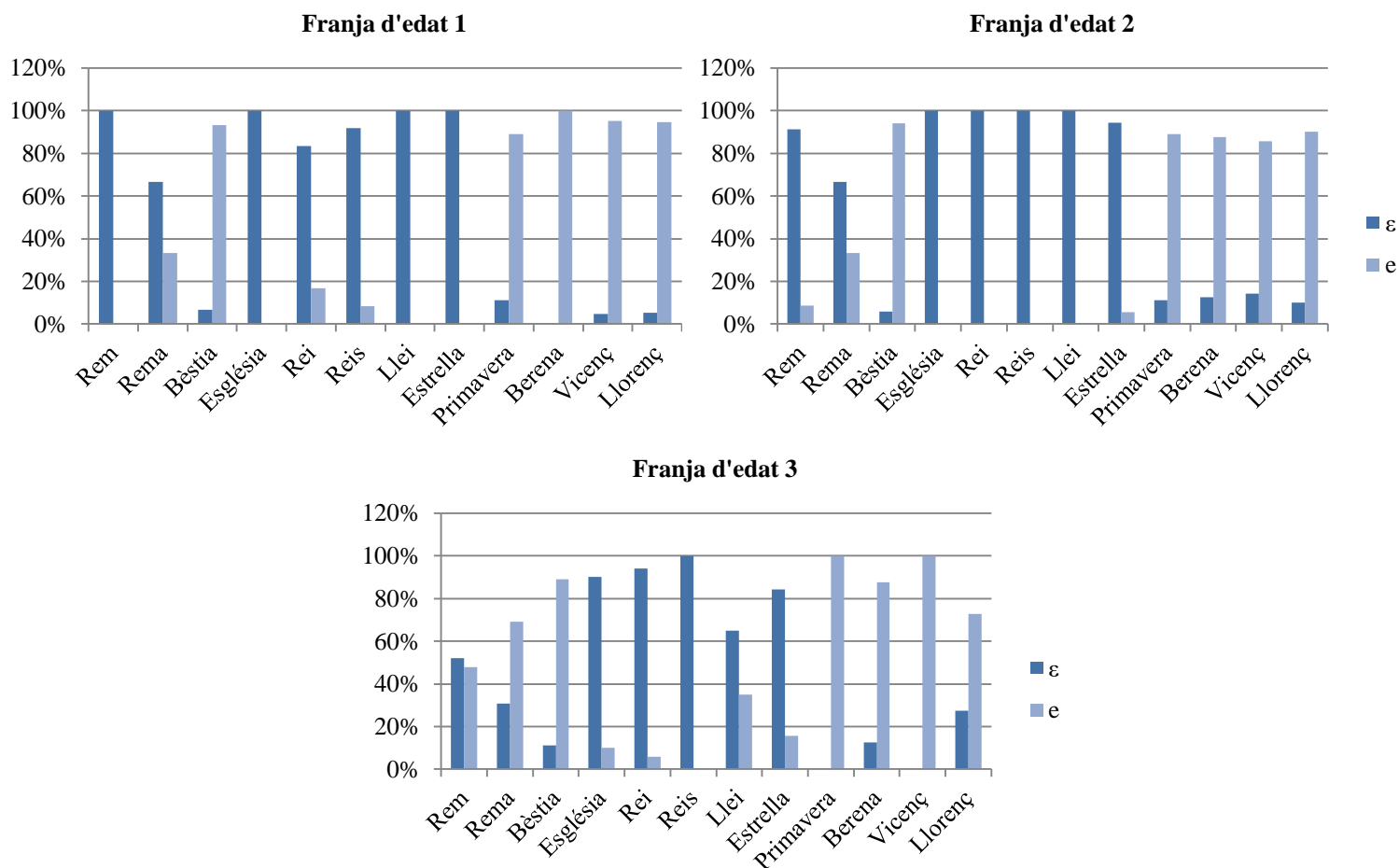

En primer lloc, observem que els mots que compleixen àmpliament l'evolució esperada són *església*, *rei(s)*, *lleï* i *estrella*. En els tres darrers casos, el so [é] va seguit d'un so palatal —[j] o [ʎ]—. Pel que fa a *església*, el so palatal [j] també és proper a [é], ja que cap informant no pronuncia [əs.glé.si.a] amb un hiat entre la penúltima i la última síl·laba, sinó que produeixen un diftong, obtenint la pronúncia [əs.glé.sja] o també [i.klé.sja].

En segon lloc, els mots que clarament no han seguit l'evolució que s'esperava, i que per tant han donat [é], són *bèstia*, *primavera*, *berena*, *Vicenç* i *Llorenç*. El cas de *bèstia* deu correspondre a un calc de la pronúncia [béstja] en castellà i, en el cas de *berena*, *Vicenç* i *Llorenç*, semblaria que el so nasal que segueix aquesta vocal tendeix a tancar-la. Un fenomen similar tindria lloc també a *rem* i *rema*, totes dues seguides d'un so nasal que deu tancar, també, en alguns casos, la vocal precedent.

Des d'un punt de vista generacional (7), observem que mots que eren totalment pronunciats d'una mateixa manera a la primera franja d'edat —*rem*, *estrella*, *berena*, *església* i *lleï*—, es comencen a pronunciar de maneres diferents a la segona franja d'edat —els tres primers mots— i a la tercera —els dos darrers. Pel que fa a *rema* i *bèstia*, ja hi havia vacil·lació a la primera franja d'edat, unes vacil·lacions que s'atenuen, a la segona franja d'edat, en el cas de *rei(s)*, i a la tercera, en el cas de *primavera* i *Vicenç*.

(7)

Pel que fa a les famílies (8), observem que la transmissió familiar de la pronúncia d'aquests mots es talla, majoritàriament a la tercera franja d'edat —9 famílies a la tercera franja i 4 a la segona. Les paraules que mantenen la transmissió d'avis a nets són *església*, *rei(s)*, *primavera* i *Vicenç* —aquest darrer, amb algun cas de vacil·lació a la segona i tercera franges. Els mots la pronúncia de la qual es comença a tallar a la segona franja d'edat són *rem*, *bèstia*, *estrella* i *Llorenç*, encara que els canvis són majoritaris en la tercera franja.

(8)

La transmissió familiar...											
	Rem	Rema	Bèstia	Església	Rei(s)	Llei	Estrella	Primavera	Berena	Vicenç	Llorenç
...es compleix en totes tres franges d'edat	5	6	7	8	8	7	6	8	7	8	5
...es talla a la segona franja d'edat	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1
...es talla a la tercera franja d'edat	2	2	0	0	0	1	1	0	1	0	2

Pel que fa a les vacil·lacions en un mateix parlant, observem a (9) que les vacil·lacions es produeixen indistintament de l'edat que tingui el parlant, si bé en la primera franja d'edat hi ha menys casos que a la tercera —excepte amb *rei(s)*. Els mots que provoquen més dubtes als parlants de la segona franja d'edat són *bèstia*, *Vicenç* i *Llorenç*, mentre que, als de la tercera, aquests són *rem*, *bèstia*, *església* i *estrella*.

(9)

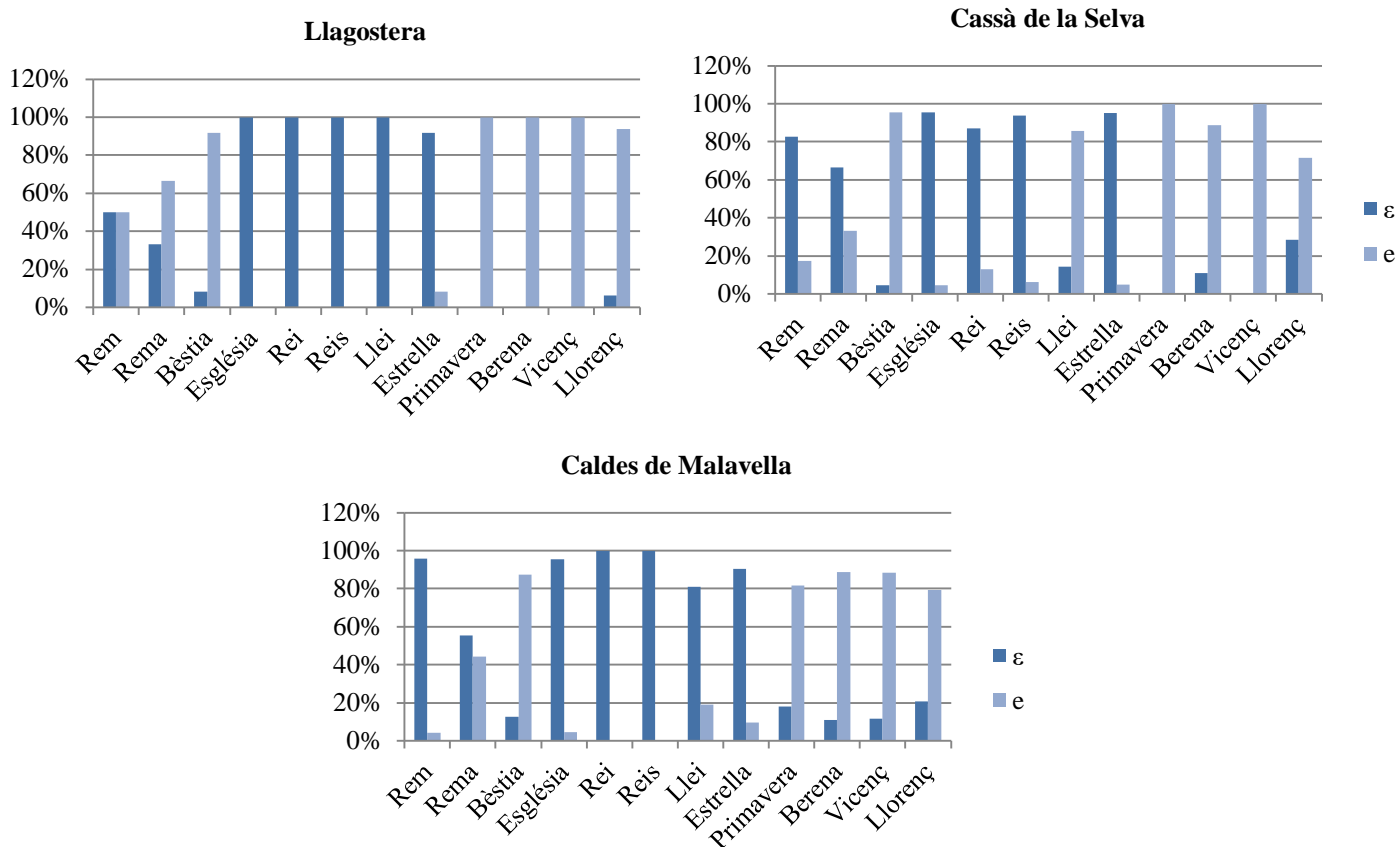
Casos de vacil·lacions en un mateix parlant											
	Rem	Rema	Bèstia	Església	Rei(s)	Llei	Estrella	Primavera	Berena	Vicenç	Llorenç
Franja 1	1	1	0	0	2	0	0	0	0	1	1
Franja 2	1	1	2	0	0	0	0	1	0	2	3
Franja 3	2	0	2	2	1	1	2	0	0	0	1

Des d'un punt de vista diatòpic, com es mostra a (10), *Vicenç* no produeix cap vacil·lació a les poblacions de Cassà de la Selva i Llagostera, i *Llorenç*, a Llagostera, tampoc. Així mateix, en totes les poblacions, la pronúncia de les construccions *Sant Llorenç* i *Sant Vicenç* són sempre amb [é], segurament per la proximitat d'aquests tres pobles amb l'ermita de Sant Vicenç d'Esclet o de la capella de Sant Llorenç, topònims pronunciats sempre oralment, fet que n'acaba provocant una pronúncia generalitzada. Una informant de Cassà de la Selva em va comentar que, pel nom Llorenç, associava [é]

a una persona i [é] a una altra, i que la pronúncia era sempre igual per a cadascun d'ells, depenent de la pronúncia que va sentir des dels inicis de la relació.

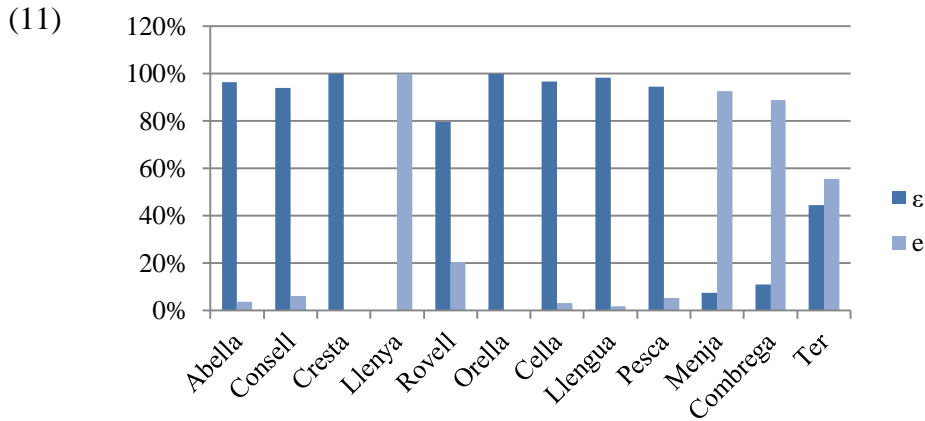
No hi ha grans diferències en la pronúncia de *bèstia*, *església*, *rei(s)*, *lleï*, *estrella*, *primavera* i *berena* a totes tres poblacions. En canvi, però, la pronúncia de *rem* i el verb *rema* és més conflictiva a Llagostera, on malgrat haver-hi una divisió exacta del 50% entre les pronúncies de la forma nominal, a la forma verbal hi predomina [é].

(10)

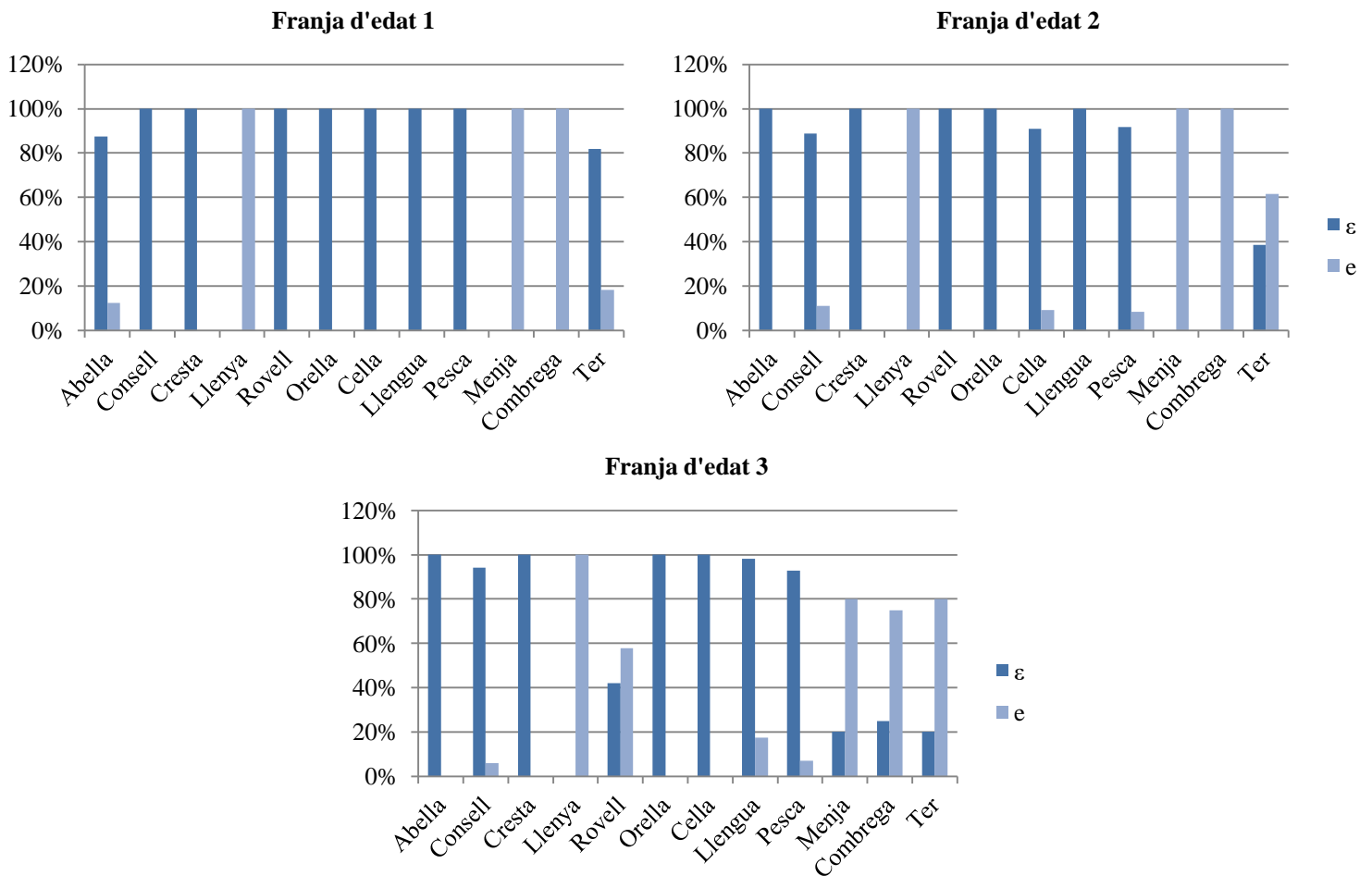
D'altra banda, analitzarem els mots que provenen de Ī, que són *abella* (< APĪCULA), *consell* (< CONSĪLIUM), *cresta* (< CRĪSTA), *llenya* (< LĪGNA), *rovell* (< RUBĪCULUS), *orella* (< AURĪCULA), *cella* (< CĪLĪA), *llengua* (< LĪNGUA), *pesca* (< PĪSCARE), *menja* (< MANDĪCARE), *combrega* (< COMMUNĪCARE) i *Ter* (< TĪCER).

Observem a (11) que, en aquest grup de mots, la vacil·lació és menor, excepte a *rovell* i *Ter*. De fet, *cresta*, *llenya*, *orella* presenten una única pronúncia, i a *abella*, *consell*, *cella*, *pesca*, *menja* i *combrega*, la vacil·lació és mínima. Tots aquests mots haurien d'haver donat, fruit d'una evolució regular, [é], però en alguns casos, com a *llenya*, *menja* i *combrega*, la solució final és la contrària. Creiem que tots aquests casos responen a excepcions lèxiques.

Des d'un punt de vista generacional, (12) ens mostra que a la primera franja d'edat les vacil·lacions són mínimes —només al mot *abella* i *Ter*—, mentre que a la segona i tercera franges la vacil·lació va en augment. El mot més conflictiu a totes tres franges, especialment a la segona, és *Ter*; i a la tercera, *rovell*. Cal destacar que molts informants de la primera franja d'edat responien *yema* en comptes de *rovell*, i no tenien inclòs en el seu vocabulari quotidià el mot *combrega*, fet que afavoreix, segurament, un major nombre de vacil·lacions.

(12)

Pel que fa a les pronúncies irregulars dins una mateixa família, (13) ens mostra que la pronúncia *rov[e]ll*, i *combr[é]ga* s'està estenent entre els joves de la tercera franja d'edat, de manera que interromp amb la transmissió familiar d'aquests mots. Pel que fa a *Ter*, aquesta transmissió es talla ja a la segona franja d'edat, que dona com a resultat *T[e]r*, així com també, en alguns casos, a la tercera franja. S'ha observat que, en el cas de *cella*, una família trenca la pronúncia familiar a la segona franja d'edat, però el net, en aquest cas, recupera la pronúncia de l'àvia. Es produeix el mateix, en dues famílies, amb el mot *Ter*. No obstant això, la majoria de mots derivats de ĩ mantenen la mateixa pronúncia, pel que fa a les *ee* tòniques, d'avis a nets, fet que no passa amb tanta freqüència als mots derivats de Ē.

(13)

La transmissió familiar...												
	Abella	Consell	Cresta	Llenya	Rovell	Orella	Cella	Llengua	Pesca	Menja	Combrega	Ter
...es compleix en totes tres franges d'edat	8	8	8	8	4	8	8	8	8	8	6	3
...es talla a la segona franja d'edat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
...es talla a la tercera franja d'edat	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	2	2

Quant a les vacil·lacions en un mateix parlant, observem a (14) que no es produeix cap vacil·lació en un mateix parlant a la primera franja d'edat. A la segona franja, un informant vacil·la en el mot *Ter*, mentre que a la tercera franja és on es produeixen més vacil·lacions, sobretot a *rovell*, però també a *consell*, *llengua*, *pesca*, *menja*, *combrega* i *Ter*.

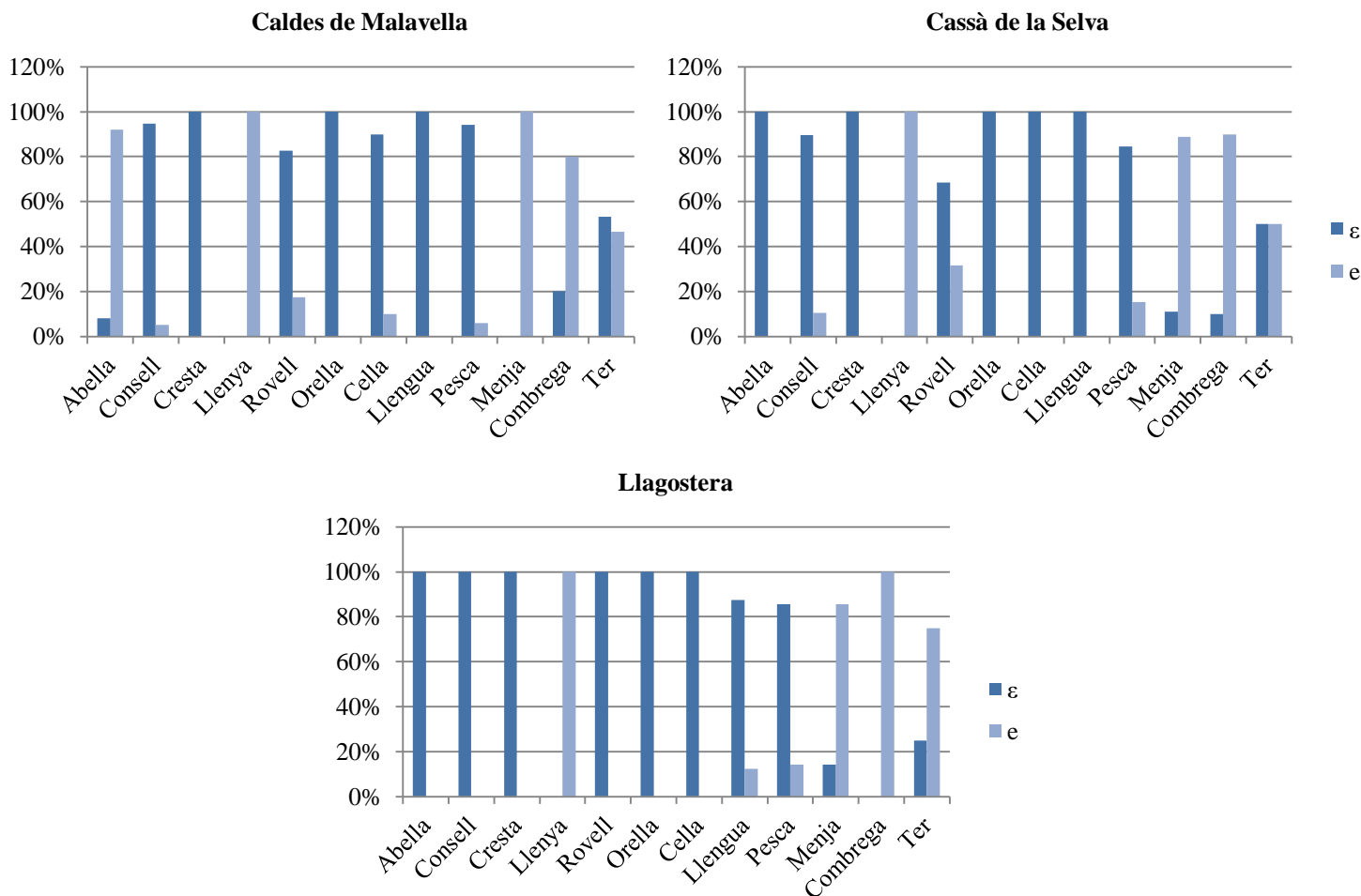
(14)

Casos de vacil·lacions en un mateix parlant												
	Abella	Consell	Cresta	Llenya	Rovell	Orella	Cella	Llengua	Pesca	Menja	Combrega	Ter
Franja 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Franja 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Franja 3	0	1	0	0	2	0	0	1	1	1	1	1

Finalment, des d'un punt de vista diatòpic (15), *Ter* presenta una pronúncia problemàtica a totes tres poblacions, amb una vacil·lació gairebé del 50%. A més, *rovell* presenta conflicte a Caldes de Malavella i a Cassà de la Selva, així com també el mot *pesca* presenta una lleugera vacil·lació a tots tres pobles. De totes maneres, pel que fa a

les *ee* tòniques, la majoria de les paraules es pronuncien de la mateixa manera a aquestes tres poblacions.

(15)

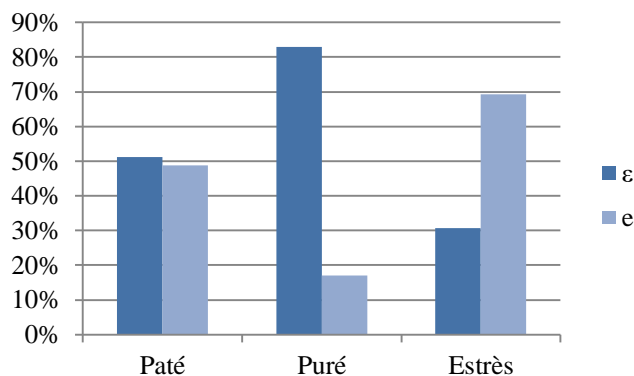

3.4.3. Manlleus

En aquest apartat observarem el tractament de les *ee* tòniques en els mots manllevats del francès —*paté* (< *paté*) i *puré* (< *purée*)— i de l'anglès —*estrès* (< *stress* < *distress* < *stringēre*). La normativa estableix ortogràficament un accent tancat en els mots *paté* i *puré* i, en canvi, obert en el mot *estrès*.

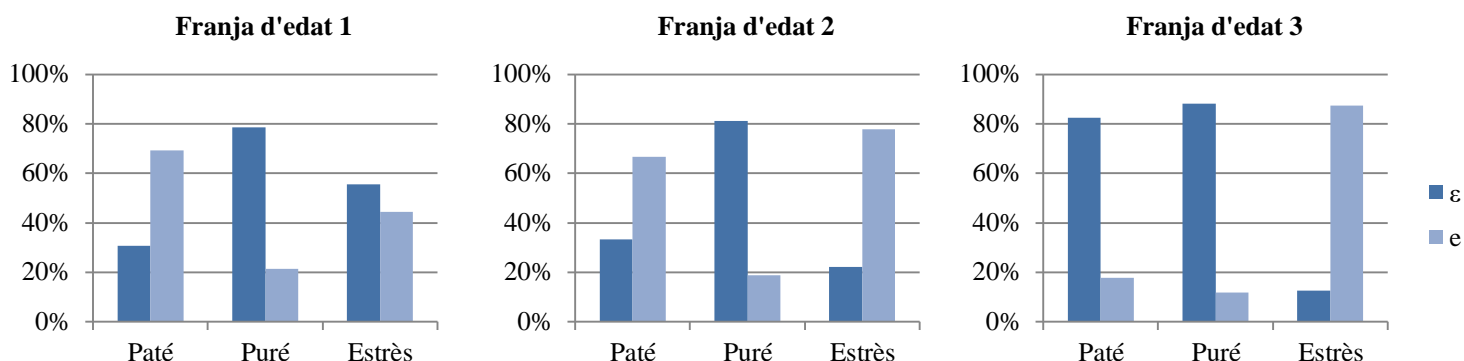
A (16) observem que les vacil·lacions en les pronúncies de *paté* són considerables, amb gairebé una divisió del 50%. En el cas de *puré*, també es produeix vacil·lació, en menor nombre, però s'acaba imposant la pronúncia contrària a la que ens suggereix l'accent gràfic, és a dir, s'opta per [é]. Pel que fa a *estrès*, la vacil·lació també és important i, en aquest cas, també se selecciona la pronúncia contrària a l'accent gràfic, és a dir, [é].

(16)

Des d'un punt de vista generacional, observem a (17) que la tendència dels mots manllevats segueix un camí contrari a la que havíem notat en els mots patrimonials: el nombre de vacil·lacions disminueix en els parlants més joves, i la confusió es produeix en els informants de la primera franja d'edat, que vacil·len sobretot en el mot *estrès*.

(17)

Pel que fa a la transmissió familiar (18), la mateixa pronúncia es manté d'avis a nets en la majoria de famílies, encara que, en alguns casos, es trenqui en la segona franja d'edat. S'han trobat dos casos en què l'informant de la primera franja d'edat pronunciava *pat[ê]*, el de la segona pronunciava *pat[é]* i el de la tercera recuperava la pronúncia *pat[ê]* de l'avi.

(18)

La transmissió familiar			
	Paté	Puré	Estrès
...es compleix en totes tres franges d'edat	5	6	6
...es talla a la segona franja d'edat	2	2	2
...es talla a la tercera franja d'edat	1		

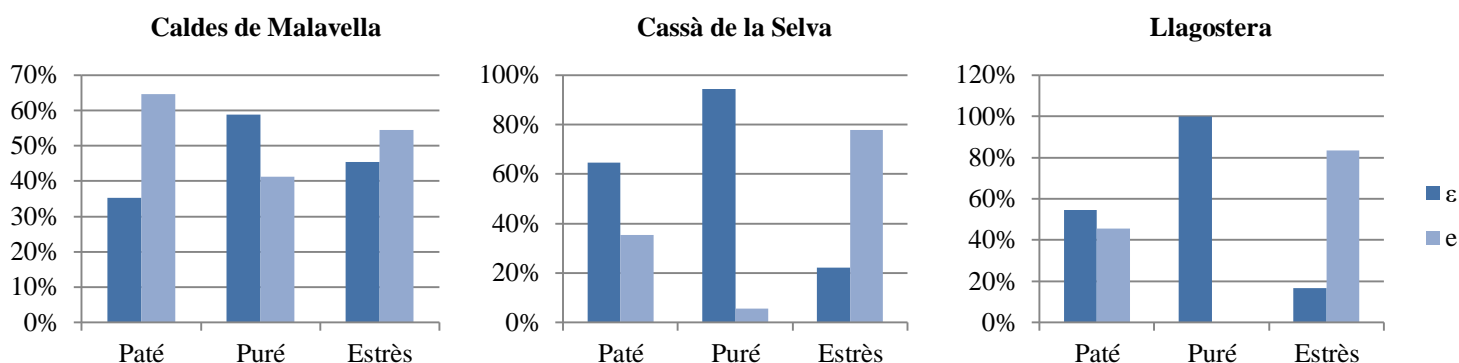
En un mateix parlant, observem a (19) que les vacil·lacions són mínimes i que es produeixen indistintament en els informants de totes les edats.

(19)

Casos de vacil·lació en un mateix parlant			
	Paté	Puré	Estrès ⁷
Franja 1	1	1	
Franja 2	0	1	
Franja 3	1	0	

Des d'un punt de vista diatòpic, (20) ens mostra que la vacil·lació en aquests mots es produeix a tots tres pobles. A Caldes de Malavella, la pronúncia amb el fonema [é] per a *paté* supera el 60% de pronúncies recollides, mentre que a Cassà o a Llagostera està al voltant del 40%. La pronúncia de *pur[é]* i *estr[é]s* és majoritària a totes tres poblacions.

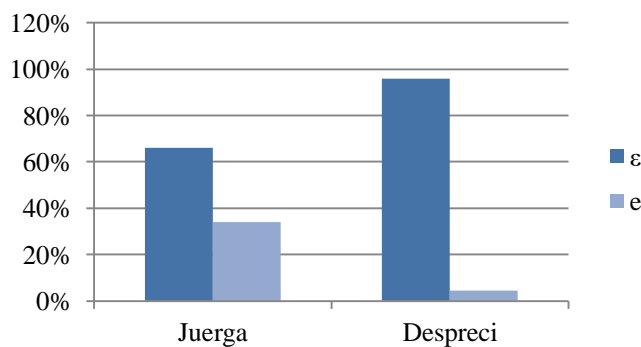
(20)

3.4.4. Barbarismes

En aquest apartat s'observarà el tractament que es fa de les *ee* tòniques en els castellanismes no acceptats en català, com són **juerga* (< huelga < holgar < follicāre) i **despreci* (< des+pretiāre). Observem que la pronúncia de *despreci* amb [é] sembla força consolidada, mentre que a *juerga* la vacil·lació és major.

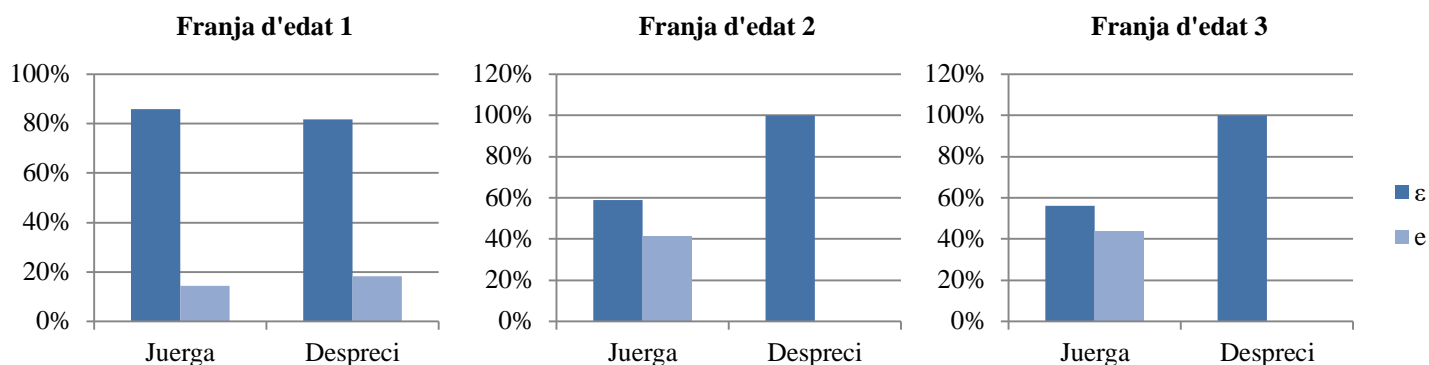
(21)

⁷ No s'han obtingut dades suficients per poder avaluar el fenomen des d'aquesta perspectiva.

Des d'un punt de vista generacional (22), la pronúncia de *despreci* amb [é] es consolida en els informants de la segona franja d'edat, mentre que a *juerga*, la pronúncia amb [é] va en augment, tot i que no arriba a superar la pronúncia amb [ɛ].

(22)

Des d'un punt de vista familiar, (23) ens mostra que *despreci* es pronuncia de la mateixa manera d'avis a nets i que, per tant, la transmissió familiar d'aquest mot es compleix totalment. Pel que fa a *juerga*, la transmissió es comença a fragmentar a la segona franja d'edat, i encara més a la tercera.

(23)

La transmissió familiar		
	Juerga	Despreci
...es compleix en totes tres franges d'edat	2	8
...es talla a la segona franja d'edat	2	0
...es talla a la tercera franja d'edat	4	0

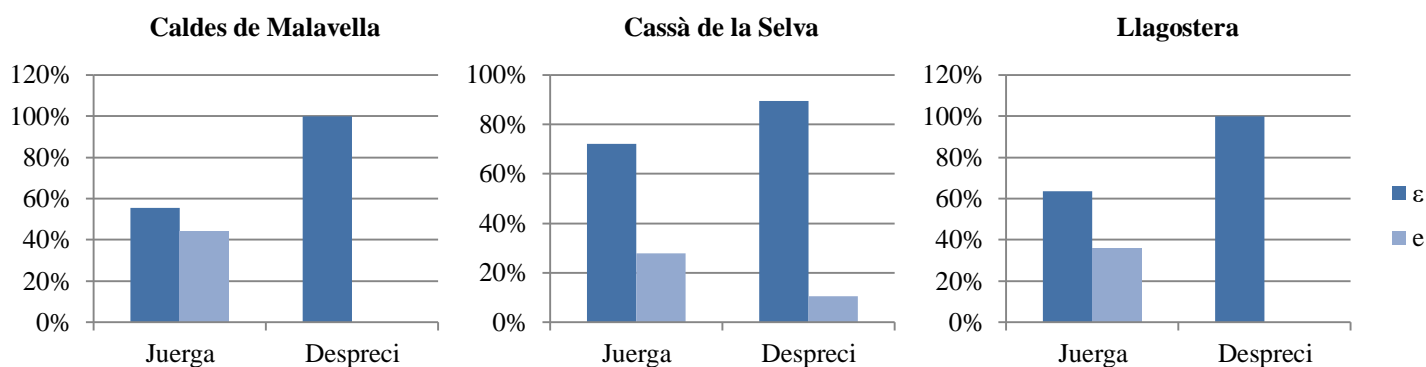
Com es mostra a (24), no s'han recollit vacil·lacions en un mateix parlant pel que fa a les paraules *juerga* i *despreci*. Sembla ser, doncs, que la pronúncia d'aquests mots està consolidada en cada parlant.

(24)

Casos de vacil·lació en un mateix parlant		
	Juerga	Despreci
Franja 1	0	0
Franja 2	0	0
Franja 3	0	0

Finalment, des d'un punt de vista diatòpic (25), observem que la vacil·lació en el mot *juerga* és present a totes tres poblacions, encara que majoritàriament es pronuncii [é], així com també observem que la pronúncia de *despreci* amb [é] coincideix en tots els territoris estudiats.

(25)

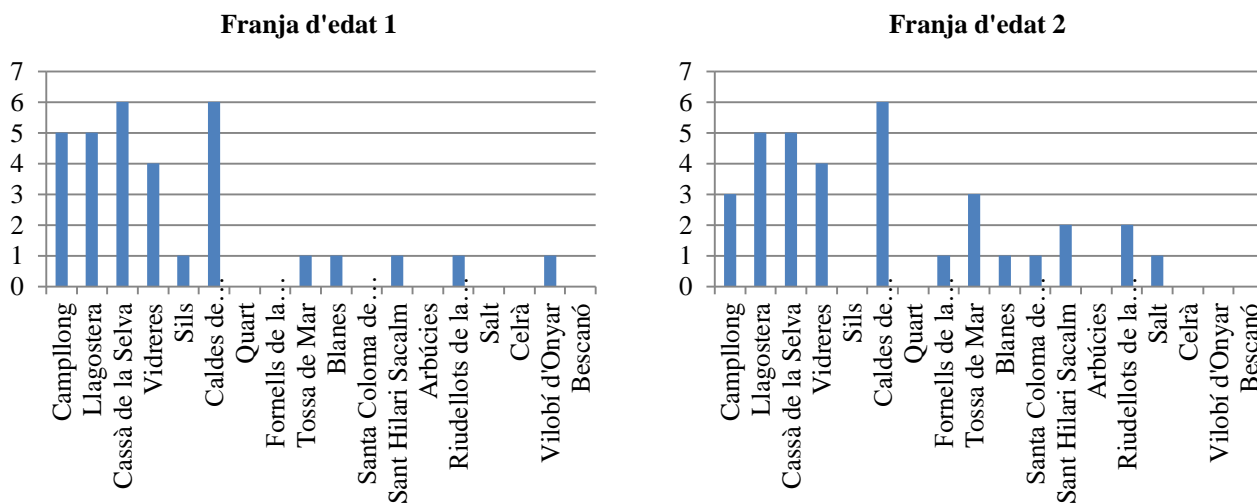

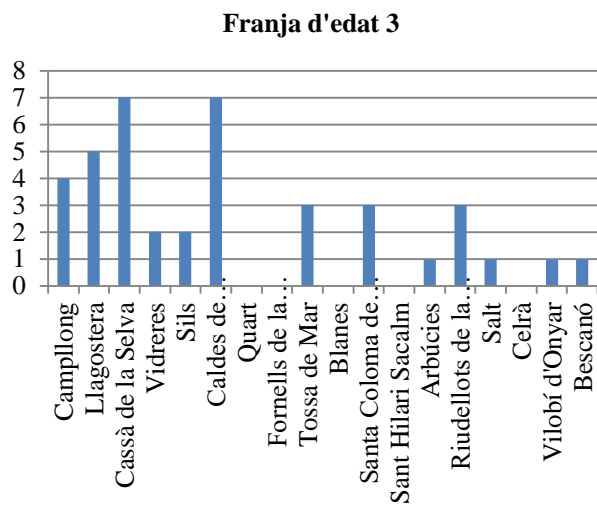
3.4.5. Unitat social entre les poblacions estudiades

En els qüestionaris realitzats, es va preguntar als informants amb quines de les poblacions de (26) s'identificava més per les relacions socials que hi hagués pogut establir —llocs de feina, formació, oci, amistats, etc. Com s'observa als gràfics de (26), les poblacions en què els habitants de Caldes de Malavella, Cassà de la Selva i Llagostera han establert aquests tipus de relacions socials són aquests mateixos pobles, seguits de Campllong, Tossa de Mar, Santa Coloma de Farners, Riudellots de la Selva, etc.

La majoria d'aquests localitats formen part de la plana de la Selva i, per tant, la comunicació entre elles és ràpida i fàcil. Molts dels enquestats de la primera franja d'edat van anar a treballar i a fer activitats d'oci a Cassà de la Selva, així com la majoria dels enquestats de Caldes de Malavella han anat a estudiar el batxillerat —i per tant, tenen amistats i fan activitats d'oci— a les poblacions de Cassà i Llagostera.

(26)

4. Conclusions

Al principi d'aquest treball comentàvem que el tractament de les *ee* tòniques en català era una qüestió complicada d'analitzar, sobretot per les seves irregularitats i vacil·lacions, com s'ha demostrat aquest treball. No obstant això, hem observat si les vacil·lacions o les irregularitats estaven relacionades amb l'edat i la localitat dels parlants, així com si es transmetia, dins una mateixa família, el mateix tractament de les *ee* tòniques.

Per acotar aquesta recerca, hem definit un territori, la plana de la Selva, que encara mai no havia estat analitzada com a unitat lingüística. La unitat social entre les poblacions d'aquest territori es fa bastant evident en els qüestionaris que s'han realitzat, ja que les localitats que freqüenten —o han freqüentat— la majoria dels informants pertanyen a la plana de la Selva —Cassà de la Selva, Llagostera, Caldes de Malavella, Campllong, Riudellots de la Selva, etc. Pràcticament tots els enquestats tenen amistats en aquestes poblacions, i la majoria dels joves de la tercera franja d'edat han anat a estudiar el batxillerat a Llagostera o a Cassà de la Selva.

Així doncs, els resultats obtinguts a partir d'aquest treball apunten cap a la tesi que una unitat social acaba comportant, en bona mesura, una unitat lingüística. L'ús d'uns trets orals, sovint inconscients, situen el parlant en un territori i en un estatus social concret, ja que aquests trets són presos, també de manera inconscient, d'aquells altres parlants amb els quals es produeix una identificació social o territorial. Aquesta relació entre parlants provoca que es produeixin canvis lingüístics que s'acaben assimilant i transmetent de pares a fills, fins que, amb el pas dels segles, s'assoleix una unitat lingüística. Això, en el nostre treball, es reflecteix en el fet que la gran majoria de mots, malgrat les vacil·lacions, s'acaben pronunciant de la mateixa manera en les tres poblacions estudiades. El cas més clar és *església*, pronunciada arreu amb [é], però també *teula* —amb una pronúncia contrària a l'esperada—, *rem*, *llengua*, etc.

Les llengües no només varien territorialment, sinó també generacionalment. Un dels objectius d'aquest treball era observar si es produïen canvis en el tractament de les *ee* tòniques en parlants d'edat molt diferent, però que han crescut i adoptat la llengua d'un mateix territori. En aquest sentit, la divisió en tres franges d'edat —més grans de 70 anys, d'entre 35 i 70 i d'entre 20 i 35— ens ha permès observar que el tractament d'aquestes vocals canvia d'avis a nets.

En els mots patrimonials, la vacil·lació en un mateix parlant augmenta a partir de la segona franja d'edat, i considerablement a partir de la tercera. Creiem que aquesta tendència es deu al fet que els parlants més joves tenen una major interacció social amb parlants d'altres territoris que no formen part de la unitat lingüística a la qual pertanyen i, com que hi estableixen un vincle emocional, la manera de parlar —i, en aquest cas, de pronunciar les *ee* tòniques—canvia considerablement. Creiem que el consum d'uns mitjans de comunicació orals massius, des de la infància dels parlants que hem situat en la tercera franja d'edat, provoca la transmissió ja no només de la llengua estrictament materna, transmesa per la mare, sinó també la d'un estàndard oral més o menys allunyat de la llengua familiar.

En canvi, en els mots manllevats la tendència és la contrària: hi ha una major vacil·lació en els parlants de la primera franja d'edat, segurament per ser mots poc comuns en el lèxic habitual d'aquests parlants. Sorprenentment, la pronúncia més estesa en aquests territoris és la contrària a la que se'ns proposa com a estàndard: *paté* i *puré* són pronunciat amb [é], i *estrès*, amb [é]. En aquests mots, la vacil·lació no és només territorial i generacional, sinó també familiar, ja que la pronúncia entre els parlants d'una mateixa unitat familiar no coincideix.

Pel que fa als barbarismes, hem observat que la pronúncia amb [é] del mot *despreci* està àmpliament consolidada. En canvi, en el mot *juerga*, els parlants de la primera franja d'edat pronuncien majoritàriament [é], però els de la tercera franja pronuncien [é], segurament per la influència del castellà. En aquests mots no normatius, la globalització i la massificació dels mitjans de comunicació orals no hi té tanta afectació, de manera que el parlant adopta una única pronúncia d'aquestes formes i, per tant, com que no té motivacions per dubtar, es produeixen menys vacil·lacions en un mateix parlant.

Vistes les evolucions del tractament de les *ee* tòniques des d'un punt de vista generacional, podem afirmar que el procés d'estandardització derivat de la globalització i la massificació dels mitjans de comunicació orals, paradoxalment, no generalitza alguns aspectes de la llengua oral, com són les *ee* tòniques. La conseqüència de tots aquests factors és, de moment, la fragmentació de la consciència de la pronúncia habitual de certs mots com *lleï*, *església*, *estrella*, etc., que són objecte de vacil·lació en els parlants més joves, i no tant en els d'edat més avançada.

Resten anys per saber si aquesta fragmentació no és més que un procés necessari per arribar a una estandardització major, a causa de la globalització social creixent i la

massificació dels mitjans de comunicació orals —que, val a dir, són cada vegada més plurals dialectalment. També queda pendent estudiar l'afectació d'aquest fenomen en alguns altres mots suspectes de vacil·lació, com són *és*, *comença*, *ell*, *verema*, *net*, *nervi*, etc., i quina mena d'influència pot haver tingut en la pronúncia d'aquests mots la codificació ortogràfica, una altra mena d'estandardització.

Bibliografia

- ALARCOS LLORACH, E. (1960). *La constitución del vocalismo catalán*. Madrid: Gredos.
- ALEGRE I URGELL, M. (1986). «Les vocals e i o tòniques en català central». Dins *Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit* (p. 77-93). Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- (1991). *Dialectologia catalana*. Barcelona: Editorial Teide.
- BADIA I MARGARIT, A. M. (1981). *Gramàtica històrica catalana*. València: Tres i Quatre.
- BATLLE, E. (2009, març 5). Els pares d'alumnes de Caldes s'oposen al canvi d'IES que els obliga Educació. *Diari de Girona*. 3 de gener de 2021.
<https://www.diaridegirona.cat/comarques/2009/03/05/comarques-pares-dalumnes-caldes-soposen-canvi-dies-obliga-educacio/318141.html>
- BATLLE, M., MARTÍ I CASTELL, J., MORAN, J., RABELLA, J.A. (2016). *Gramàtica històrica de la llengua catalana*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- BREKKE, K. (1888). «L'è (ē, ĩ) latin en ancien français et en mayorquin», *Romania* XVII (65), 89-95.
- BURGUEÑO, J. (2002). «De l'ardiaconat de la Selva a les comarques selvatanes.» *Revista de Girona*, 215, 50-54. <http://hdl.handle.net/10459.1/60049>.
- CASTAÑER, M., RIBAS, A., SALAMAÑA, I. (1990). «Caldes de Malavella, entre la Selva i el Gironès.» *Revista de Girona*, 143, 38-43.
<https://www.raco.cat/index.php/RevistaGirona/article/view/86983/111996>
- COROMINES, J. (1971). *Lleures i converses d'un filòleg*. Barcelona: Club Editor.
- FABRA, P. (1906). «Les e toniques du catalan», *Revue Hispanique* XV (20), 9-23.
- FOUCHÉ, P. (1925). «La diphtongaison en catalan», *Butlletí de Dialectologia Catalana* XIII, 27-31.

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

GRIERA, A. (1931). *Gramàtica històrica del català antic*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

GULSOY, J. (1993). *Estudis de gramàtica històrica*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

KUEN, H. (1934). *El dialecto de Alguer y su posición en la historia de la lengua catalana*, AORLL VII, 41-112.

LÜDTKE, H. (1956). *Die strukturelle Entwicklung des romanischen Vocalismus*. Bonn: Universität Bonn.

MEYER-LÜBKE, W. (1925). *Das katalanische : seine Stellung zum spanischen und provenzalischen sprachwissenschaftlich und historisch dargestellt*. Heidelberg: Winter.

MILÀ I FONTANALS, M. (1861). *De los Trovadores en España: Estudio de Lengua y Poesía Provenzal*. Barcelona: Verdaguer.

MOLL, F. (1991). *Gramàtica històrica catalana*. València: Servei de Publicacions de la Universitat de València.

RASICO, P. D. (2006). *El català antic*. Girona: CCG Edicions.

VENY, J. (1986). *Introducció a la dialectologia catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Annex I

Família:	1					
Població:	Llagostera					
Edat:	83 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Campllong, Llagostera i Cassà de la Selva					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell		x		x		
Llorenç		x		x		
Cresta	x				x	
Rem	x				x	
Heura		x		x		
Tebi		x				
Neula		x				
Teula		x		x		
Bèstia	x		x			
Església	x		x			
Vicenç		x		x		
Rema		x				
Rei	x		x			
Reis	x		x			
Estrella	x		x			
Cella	x		x			
Llengua	x		x			
Primavera		x				
Pesca	x					
Cérvol		x		x		
Paté	x					
Puré	x					
Treu		x				
Menja		x		x		
Combrega		x		x		
Llei	x		x			
<i>Juerga</i>	x					
<i>Despreci</i>	x					
Estrès	x					
Ter	x		x			
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x			
Rovell	x					
Berena		x				

Família:	1					
Població:	Llagostera					
Edat:	59 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Campllong, Llagostera, Caldes de Malavella, Tossa de Mar, Riudellots de la Selva					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Abella	x		x		x	
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		
Cresta	x		x			
Rem	x		x		x	
Heura		x		x		
Tebi		x				
Neula		x		x		
Teula	x		x			
Bèstia		x		x		
Església	x		x			
Vicenç		x		x		
Rema	x					
Rei	x		x			
Reis	x		x			
Estrella	x		x			
Cella	x		x		x	
Llengua	x		x		x	
Primavera		x				
Pesca	x					
Cérvol		x	x			
Paté		x		x		
Puré	x		x			
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x		x		
Llei	x		x			
<i>Juerga</i>	x		x			
<i>Despreci</i>	x		x			
Estrès		x				
Ter	x					
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x		x	
Rovell	x		x			
Berena		x				

Família:	1					
Població:	Llagostera					
Edat:	21 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Campllong, Llagostera, Cassà de la Selva, Tossa de Mar					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		x
Cresta	x		x			
Rem		x		x		x
Heura		x		x		
Tebi		x		x		
Neula		x		x		
Teula	x		x			
Bèstia		x		x		
Església	x		x			
Vicenç		x		x		x

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Rema		x				
Rei	x		x			
Reis	x		x			
Estrella	x		x			
Cella	x		x		x	
Llengua	x		x		x	
Primavera		x				
Pesca	x					
Cérvol	x			x		x
Paté	x		x			
Puré	x		x			
Treu		x				
Menja	x			x		
Combrega		x				x
Llei	x		x			
<i>Juerga</i>	x		x			
<i>Despreci</i>	x		x			
Estrès		x				
Ter		x				x
Encén		x				x
Llenya		x		x		
Orella	x		x			
Rovell	x		x			
Berena		x				

Família:	2					
Població:	Llagostera					
Edat:	79 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Campllong, Llagostera, Cassà de la Selva, Vidreres, Caldes de Malavella					
	Imatge		Frase		Memòria	
Paraula	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		x
Cresta	x		x			
Rem	x					
Heura		x		x		x
Tebi		x				
Neula		x		x		x
Teula	x				x	
Bèstia		x		x		x
Església	x		x		x	
Vicenç		x		x		x
Rema	x			x		
Rei	x		x			
Reis	x					
Estrella	x		x			
Cella	x		x		x	
Llengua	x		x		x	
Primavera		x				x
Pesca	x					
Cérvol		x		x		x
Paté		x		x		
Puré	x		x			

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Treu		x			
Menja		x			
Combrega		x			
Llei	x		x		
Juerga	x		x		
Despreci	x		x		
Estrès		x			
Ter		x			x
Encén		x			
Llenya		x		x	
Orella	x		x		
Rovell	x		x		
Berena		x			

Família:	2					
Població:	Llagostera					
Edat:	49 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Llagostera, Caldes de Malavella					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell	x		x			
Llorenç		x		x	x	
Cresta	x		x			
Rem	x			x	x	
Heura		x		x		x
Tebi		x				
Neula		x		x		x
Teula	x		x			
Bèstia		x		x		
Església	x		x			
Vicenç		x		x		x
Rema		x				
Rei	x		x			
Reis	x		x			
Estrella	x			x	x	
Cella	x		x		x	
Llengua	x		x		x	
Primavera		x				
Pesca		x				
Cérvol		x		x		
Paté	x		x			
Puré	x		x			
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x				
Llei	x		x			
Juerga		x		x		
Despreci	x		x			
Estrès		x				
Ter		x				x
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x		x	
Rovell	x		x			

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Berena		x				
--------	--	---	--	--	--	--

Família:	2					
Població:	Llagostera					
Edat:	21 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Llagostera, Cassà de la Selva, Caldes de Malavella, Tossa de Mar					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		x
Cresta	x		x			
Rem		x		x		x
Heura		x		x		
Tebi		x				
Neula		x		x		x
Teula	x		x			
Bèstia		x		x		
Església	x		x		x	
Vicenç		x		x		x
Rema		x				
Rei	x		x			
Reis	x		x			
Estrella	x		x			
Cella	x		x		x	
Llengua	x			x	x	
Primavera		x				
Pesca	x				x	
Cérvol		x		x		
Paté		x	x			
Puré	x		x			
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x				
Llei	x		x			
<i>Juerga</i>		x		x		
<i>Despreci</i>	x		x			
Estrès		x				
Ter		x				x
Encén		x				
Llenya		x		x		x
Orella	x		x		x	
Rovell	x		x			
Berena		x				

Família:	1					
Població:	Caldes de Malavella					
Edat:	85 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Llagostera, Vidreres, Sils, Caldes de Malavella, Santa Coloma de Farners, Riudellots de la Selva					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Abella	x		x			
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		
Cresta	x		x			
Rem	x				x	
Heura		x		x		
Tebi		x				
Neula		x		x		x
Teula	x		x			
Bèstia		x				
Església	x		x		x	
Vicenç	x			x		
Rema	x					
Rei	x		x		x	
Reis	x		x		x	
Estrella	x		x			
Cella	x		x		x	
Llengua	x				x	
Primavera	x					
Pesca	x					
Cérvol		x		x		x
Paté		x		x		
Puré		x		x		
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x				x
Llei	x		x			
<i>Juerga</i>	x		x			
<i>Despreci</i>	x					
Estrès		x		x		
Ter	x					
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x		x	
Rovell	x		x			
Berena		x				

Família:	1					
Població:	Caldes de Malavella					
Edat:	51 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Llagostera, Caldes de Malavella, Blanes, Santa Coloma de Farners					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x		x	
Consell	x		x			
Llorenç	x		x		x	
Cresta	x		x			
Rem	x		x		x	
Heura	x					
Tebi	x					
Neula	x		x			
Teula	x		x			
Bèstia		x				
Església	x		x			
Vicenç	x		x			x

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Rema		x			x	
Rei	x		x		x	
Reis	x		x			
Estrella	x		x			
Cella		x		x		
Llengua	x		x			
Primavera		x				
Pesca	x					
Cérvol	x		x			
Paté	x					
Puré	x		x			
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x				
Llei	x		x			
Juerga	x		x			
Despreci	x		x			
Estrès		x				
Ter		x				
Encén		x				
Llenya		x				x
Orella	x		x		x	
Rovell	x		x		x	
Berena		x				

Família:	1					
Població:	Caldes de Malavella					
Edat:	21 anys					
Sexe:	Home					
Poblacions que freqüenta:	Llagostera, Vidreres, Caldes de Malavella					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x		x	
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		
Cresta	x		x			
Rem	x		x		x	
Heura		x		x		
Tebi		x				
Neula		x		x		
Teula		x				
Bèstia		x				x
Església	x		x		x	
Vicenç		x		x		
Rema	x		x		x	
Rei	x					
Reis	x					
Estrella	x		x			
Cella	x		x		x	
Llengua	x		x		x	
Primavera		x				x
Pesca	x				x	
Cérvol		x		x		x
Paté	x		x			
Puré	x		x			
Treu		x				

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Menja		x				
Combrega	x				x	
Llei	x		x		x	
Juerga		x		x		
Despreci	x		x			
Estrès		x				
Ter	x					
Encén		x		x		x
Llenya		x				x
Orella	x		x		x	
Rovell		x	x			
Berena		x				

Família:	2					
Població:	Caldes de Malavella					
Edat:	86 anys					
Sexe:	Home					
Poblacions que freqüenta:	Campllong, Vidreres, Caldes de Malavella					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x		x	
Consell	x		x			
Llorenç	x			x		x
Cresta	x		x			
Rem	x				x	
Heura		x		x		x
Tebi		x				x
Neula		x		x		x
Teula	x		x			
Bèstia		x		x		
Església	x		x			
Vicenç		x		x		x
Rema		x			x	
Rei	x		x			
Reis	x					
Estrella	x		x			
Cella	x		x			
Llengua	x		x			
Primavera		x				
Pesca	x				x	
Cérvol		x		x		x
Paté		x	x			
Puré	x			x		
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x				
Llei	x		x			
Juerga	x		x			
Despreci	x		x			
Estrès	x					
Ter	x				x	
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x			
Rovell	x		x		x	
Berena		x				

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Família:	2					
Població:	Caldes de Malavella					
Edat:	51 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Llagostera, Cassà de la Selva, Vidreres, Caldes de Malavella					
	Imatge		Frase		Memòria	
Paraula	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell	x		x		x	
Llorenç		x		x		
Cresta	x		x		x	
Rem	x		x		x	
Heura		x		x		
Tebi		x				
Neula		x		x		
Teula	x		x			
Bèstia		x		x		
Església	x		x		x	
Vicenç		x		x	x	
Rema		x			x	
Rei	x		x			
Reis	x		x			
Estrella	x		x			
Cella	x		x			
Llengua	x		x		x	
Primavera		x				
Pesca	x				x	
Cérvol		x		x	x	
Paté		x		x		
Puré		x		x		
Treu		x				x
Menja		x				
Combrega		x				
Llei	x		x			
<i>Juerga</i>	x		x			
<i>Despreci</i>	x		x		x	
Estrès	x					x
Ter	x					x
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x		x	
Rovell	x		x		x	
Berena		x				

Família:	2					
Població:	Caldes de Malavella					
Edat:	23 anys					
Sexe:	Home					
Poblacions que freqüenta:	Campllong, Llagostera, Cassà de la Selva, Caldes de Malavella, Santa Coloma de Farners, Vilobí d'Onyar					
	Imatge		Frase		Memòria	
Paraula	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x		x	

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Consell	x			x		
Llorenç		x		x	x	
Cresta	x		x			
Rem	x		x		x	
Heura		x		x		x
Tebi	x				x	
Neula		x		x		x
Teula	x		x		x	
Bèstia	x			x		
Església	x			x	x	
Vicenç		x		x		x
Rema		x				x
Rei	x		x			
Reis	x		x		x	
Estrella		x		x	x	
Cella	x		x			
Llengua	x		x			
Primavera		x				
Pesca	x					x
Cérvol		x		x		x
Paté		x		x		
Puré		x		x		
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x				
Llei		x		x		x
<i>Juerga</i>		x		x		
<i>Despreci</i>	x		x			
Estrès		x				
Ter		x				x
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x			
Rovell		x		x		x
Berena		x				

Família:	3					
Població:	Caldes de Malavella					
Edat:	79 anys					
Sexe:	Home					
Poblacions que freqüenta:	Llagostera, Cassà de la Selva, Vidreres, Sils, Caldes de Malavella, Blanes, Vilobí d'Onyar					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella		x		x		
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		x
Cresta	x		x			
Rem	x		x		x	
Heura		x		x		x
Tebi		x				x
Neula		x		x		
Teula	x		x			
Bèstia		x		x		
Església	x		x			
Vicenç		x		x		x

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Rema	x				x	
Rei		x	x		x	
Reis	x					
Estrella	x		x		x	
Cella	x		x			
Llengua	x		x			
Primavera		x				x
Pesca	x					
Cérvol		x		x		
Paté		x		x		
Puré	x		x			
Treu		x				
Menja		x				x
Combrega		x				
Llei	x		x			
Juerga		x		x		
Despreci	x		x			
Estrès	x				x	
Ter	x				x	
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x			
Rovell	x		x		x	
Berena		x				

Família:	3					
Població:	Caldes de Malavella					
Edat:	51 anys					
Sexe:	Home					
Poblacions que freqüenta:	Cassà de la Selva, Vidreres, Caldes de Malavella, Sant Hilari Sacalm					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x		x	
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		x
Cresta	x		x		x	
Rem	x		x		x	
Heura		x		x		x
Tebi		x				
Neula		x		x		
Teula	x		x		x	
Bèstia		x		x		
Església	x		x			
Vicenç		x		x		x
Rema	x				x	
Rei	x		x			
Reis	x					
Estrella	x		x			
Cella	x		x		x	
Llengua	x		x			
Primavera	x					x
Pesca	x				x	
Cérvol		x		x		x
Paté		x		x		
Puré	x		x			
Treu		x				

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Menja		x				
Combrega		x				
Llei	x		x		x	
Juerga		x		x		
Despreci	x		x			
Estrès		x				
Ter		x				x
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x		x	
Rovell	x		x			
Berena	x					

Família:	3					
Població:	Caldes de Malavella					
Edat:	21 anys					
Sexe:	Home					
Poblacions que freqüenta:	Cassà de la Selva, Sils, Caldes de Malavella, Santa Coloma de Farners					
	Imatge		Frase		Memòria	
Paraula	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x		x	
Consell	x		x			
Llorenç	x			x		x
Cresta	x		x			
Rem	x					x
Heura		x		x		x
Tebi		x				
Neula		x		x		
Teula	x		x			
Bèstia	x			x		
Església	x		x			
Vicenç		x		x		x
Rema		x		x		x
Rei	x				x	
Reis	x		x			
Estrella	x		x		x	
Cella	x		x			
Llengua	x		x			
Primavera		x				
Pesca	x				x	
Cérvol		x		x		
Paté	x		x			
Puré	x		x			
Treu		x				
Menja		x				x
Combrega		x				
Llei	x			x		
Juerga	x		x			
Despreci	x		x			
Estrès	x					
Ter	x					x
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x			
Rovell	x		x			

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Berena		x				
--------	--	---	--	--	--	--

Família:	1					
Població:	Cassà de la Selva					
Edat:	90 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Cassà de la Selva, Caldes de Malavella, Tossa de Mar					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x		x	
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		
Cresta	x		x		x	
Rem	x		x		x	
Heura		x				
Tebi		x			x	
Neula		x		x		x
Teula	x		x			
Bèstia		x		x		
Església	x		x		x	
Vicenç		x		x		
Rema	x					
Rei	x		x			
Reis	x					
Estrella	x		x			
Cella	x		x			
Llengua	x		x			
Primavera		x				
Pesca	x				x	
Cérvol		x				
Paté		x		x		
Puré	x		x			
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x		x		
Llei	x		x			
<i>Juerga</i>	x		x			
<i>Despreci</i>	x					
Estrès	x					
Ter		x				x
Encén		x				
Llenya		x		x		x
Orella	x		x		x	
Rovell	x		x			
Berena		x				

Família:	1					
Població:	Cassà de la Selva					
Edat:	51 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Campllong, Llagostera, Cassà de la Selva, Tossa de Mar					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Abella	x		x		x	
Consell	x		x			
Llorenç		x	x			
Cresta	x		x			
Rem	x		x			
Heura		x		x		x
Tebi		x				x
Neula		x		x		x
Teula	x		x			
Bèstia		x		x		x
Església	x		x		x	
Vicenç		x		x		
Rema	x				x	
Rei	x		x			
Reis	x		x			
Estrella	x		x		x	
Cella	x		x		x	
Llengua	x		x		x	
Primavera		x				
Pesca	x				x	
Cérvol	x		x			
Paté		x		x		
Puré	x		x			
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x				
Llei	x		x			
<i>Juerga</i>		x		x		x
<i>Despreci</i>	x		x		x	
Estrès		x				
Ter	x					
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x		x	
Rovell	x		x			
Berena		x				

Família:	1					
Població:	Cassà de la Selva					
Edat:	21 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Campllong, Llagostera, Cassà de la Selva, Caldes de Malavella, Tossa de Mar					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		x
Cresta	x		x			
Rem		x		x		x
Heura		x		x		
Tebi		x				
Neula		x	x			
Teula		x		x		x
Bèstia		x		x		x
Església	x		x		x	

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Vicenç		x		x		x
Rema	x					
Rei	x		x		x	
Reis	x		x			
Estrella		x	x		x	
Cella	x		x			
Llengua	x		x			
Primavera		x				x
Pesca	x					
Cérvol		x		x		
Paté		x		x		
Puré	x		x		x	
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x		x		
Llei	x		x		x	
<i>Juerga</i>	x			x		
<i>Despreci</i>	x		x			
Estrès		x				
Ter		x				
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x		x	
Rovell		x		x		
Berena		x				

Família:	2					
Població:	Cassà de la Selva					
Edat:	77 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Camplong, Cassà de la Selva, Caldes de Malavella, Sant Hilari Sacalm, Riudellots de la Selva					
	Imatge		Frase		Memòria	
Paraula	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		
Cresta	x		x			
Rem	x		x			
Heura		x		x		
Tebi		x				x
Neula		x				x
Teula	x		x			
Bèstia		x		x		
Església	x				x	
Vicenç		x		x		x
Rema		x				
Rei		x		x		
Reis		x			x	
Estrella	x		x			
Cella	x		x		x	
Llengua	x		x		x	
Primavera		x				
Pesca	x				x	
Cérvol		x		x		x
Paté	x					

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Puré	x				
Treu		x			
Menja		x			
Combrega		x			
Llei	x		x		
<i>Juerga</i>	x				
<i>Despreci</i>	x			x	
Estrès		x			
Ter	x				
Encén		x			x
Llenya		x			x
Orella	x		x		
Rovell	x		x		
Berena		x			

Família:	2					
Població:	Cassà de la Selva					
Edat:	52 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Campllong, Cassà de la Selva, Fornells de la Selva, Riudellots de la Selva					
	Imatge		Frase		Memòria	
Paraula	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell	x		x		x	
Llorenç		x		x		
Cresta	x		x			
Rem	x		x		x	
Heura		x		x		x
Tebi		x				x
Neula		x		x	x	
Teula	x		x		x	
Bèstia		x		x	x	
Església	x		x		x	
Vicenç		x		x		
Rema		x				
Rei	x		x		x	
Reis	x		x			
Estrella	x		x			
Cella	x		x		x	
Llengua	x		x		x	
Primavera		x				
Pesca	x					
Cérvol		x				x
Paté	x					
Puré		x	x			
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x		x		
Llei	x		x			
<i>Juerga</i>	x		x			
<i>Despreci</i>	x		x			
Estrès		x				
Ter		x				
Encén		x				
Llenya		x		x		

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Orella	x		x			
Rovell	x		x			
Berena		x				

Família:	2					
Població:	Cassà de la Selva					
Edat:	21 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Campllong, Cassà de la Selva, Caldes de Malavella, Riudellots de la Selva					
	Imatge		Frase		Memòria	
Paraula	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell	x		x		x	
Llorenç	x		x		x	
Cresta	x		x			
Rem	x		x			x
Heura		x		x		x
Tebi	x					
Neula		x		x		x
Teula	x		x			
Bèstia		x		x		
Església	x		x			
Vicenç		x		x		x
Rema		x				
Rei	x		x		x	
Reis	x		x		x	
Estrella	x		x			
Cella	x		x			
Llengua	x				x	
Primavera		x		x		
Pesca	x				x	
Cérvol		x		x		
Paté	x		x			
Puré	x		x			
Treu		x		x		
Menja		x				
Combrega	x		x			x
Llei	x		x			
<i>Juerga</i>		x		x		
<i>Despreci</i>	x		x			
Estrès		x				
Ter		x				
Encén		x				
Llenya		x		x		
Orella	x		x		x	
Rovell		x		x	x	
Berena		x				

Família:	3					
Població:	Cassà de la Selva					
Edat:	88 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Campllong, Llagostera, Cassà de la Selva					

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell	x		x			
Llorenç		x		x		
Cresta	x		x			
Rem	x				x	
Heura		x				
Tebi		x				
Neula		x				x
Teula	x		x		x	
Bèstia		x		x		
Església	x				x	
Vicenç		x		x		
Rema	x				x	
Rei	x		x		x	
Reis	x					
Estrella	x		x			
Cella	x		x		x	
Llengua	x		x		x	
Primavera		x				
Pesca	x					
Cérvol		x		x		
Paté	x					
Puré	x		x			
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x				
Llei	x		x			
Juerga	x		x			
Despreci		x		x		
Estrès		x				
Ter	x				x	
Encén		x				
Llenya		x				
Orella	x					
Rovell	x		x			
Berena		x				

Família:	3					
Població:	Cassà de la Selva					
Edat:	50 anys					
Sexe:	Home					
Poblacions que freqüenta:	Cassà de la Selva, Vidreres, Caldes de Malavella, Tossa de Mar					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell		x		x		
Llorenç		x		x		x
Cresta	x		x			
Rem	x		x		x	
Heura		x		x		x
Tebi		x				x
Neula		x		x		
Teula	x		x		x	
Bèstia		x		x		

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Església	x		x			
Vicenç		x		x		x
Rema	x				x	
Rei	x		x		x	
Reis	x		x		x	
Estrella	x		x			
Cella	x		x		x	
Llengua	x		x			
Primavera		x				
Pesca	x				x	
Cérvol		x		x		x
Paté		x		x		
Puré	x		x			
Treu		x				
Menja		x				
Combrega		x				
Llei	x		x		x	
Juerga	x		x			
Despreci	x		x		x	
Estrès	x					
Ter	x				x	
Encén		x				
Llenya		x		x		x
Orella	x		x		x	
Rovell	x		x		x	
Berena		x				

Família:	3					
Població:	Cassà de la Selva					
Edat:	26 anys					
Sexe:	Dona					
Poblacions que freqüenta:	Cassà de la Selva, Vidreres, Riudellots de la Selva, Bescanó					
Paraula	Imatge		Frase		Memòria	
	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]	[é]
Abella	x		x			
Consell	x		x			
Llorenç	x		x			
Cresta	x		x		x	
Rem	x		x		x	
Heura		x		x		x
Tebi		x				
Neula		x		x		
Teula	x		x		x	
Bèstia		x		x		x
Església	x		x			x
Vicenç		x		x		
Rema		x				
Rei		x	x			
Reis	x		x			
Estrella	x		x			
Cella	x		x			
Llengua	x		x		x	
Primavera		x				
Pesca	x					
Cérvol	x			x		
Paté	x		x			

Irregularitats i vacil·lacions en el tractament de les ee tòniques en algunes poblacions de la plana de la Selva

Puré	x		x			
Treu		x				
Menja	x					
Combrega		x				
Llei		x		x		x
<i>Juerga</i>	x		x			
<i>Despreci</i>	x		x		x	
Estrès		x				
Ter		x				x
Encén		x				x
Llenya		x		x		
Orella	x		x			
Rovell		x		x		x
Berena	x					

Annex II

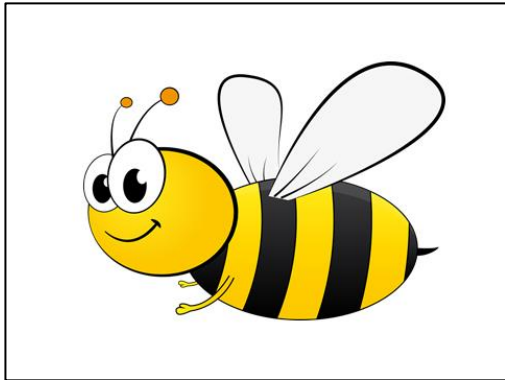
Imatge, cervell i llenguatge.
Quant tarda el cervell en posar paraules a un estimul visual?
L'edat influeix en aquest processament?

Sergi Dalemus Adroher
Grau en Llengua i literatura catalanes
Universitat de Girona

A continuació **veuràs unes imatges.**

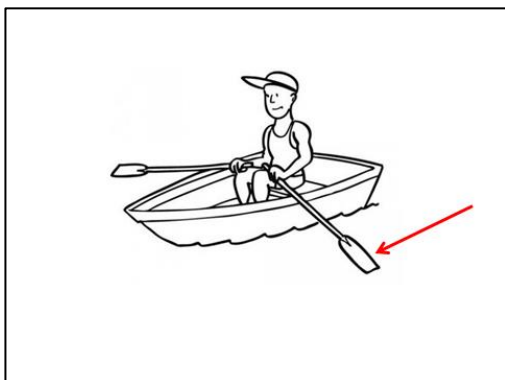
Digues, **el més ràpid possible**, què representen.

CONSELL

LLORENÇ

Saps alguna població que comenci per Sant Llorenç?

Ni calent ni fred, és a dir, t_ _ _

VICENÇ

Saps alguna població que comenci per Sant Vicenç?

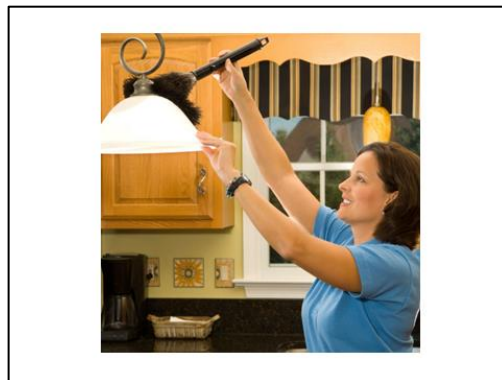
QUÈ FA AMB EL REM?

QUINA ESTACIÓ DE L'ANY ÉS?
PRIMAVERA, ESTIU, TARDOR O HIVERN

LA LLEI

JUERGA

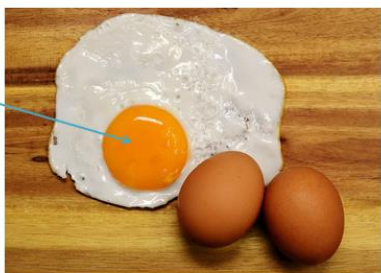
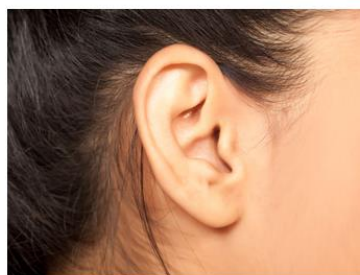
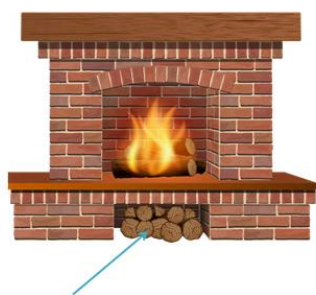
A group of people are dancing and socializing at a party. The scene is lit with blue and purple lights, and there are colorful streamers in the background.

DESPRECI

Una persona estressada té molt d'...

Quin riu passa per Girona?

El Ter

Al matí, s'esmorza
A la tarda, es ...

